Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVI., Št. 198

Ljubljana, sreda 28. avgusta 1935

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Poljska dobi docela nov parlament

V poljski republiki se bližajo parlamentarne volitve, prve po novem volilnem redu, čigar glavna smer je oddaljitev narodnega zastopstva od vpliva političnih strank. Ravno ker je to prva praktična izvedba poljskih notranjih reform, je razumljivo zanimanje, s katerim poleg domačih političnih krogov tudi zunanji svet sledi poteku dogodkov na Poljskem.

Volitve same so določene za 8. september, toda z ozirom na posebnosti volilnega zakona je mogoče spoznati vsaj v velikih obrisih že zdaj bodoči obraz novega Sejma, ker je bila pravkar dosežena prva etapa volilnega postopka s postavitvijo kandidatur. Kandidatov namreč ne postavljajo politične stranke, marveč posebne korporacije, takozvani zbori volilnih okrajev, sestavljeni iz zastopnikov komunalnih, gospodarskih in stanovskih samouprav. Država je razdeljena na 104 volilne okraje in vsak okraj dobi štiri kandidate. Volilec ima samo možnost, da med temi štirimi dva voli s tem, da ostala dva kandidata na glasovnici prečrta. Vendar je veljavna tudi glasovnica, ki se odda brez prečrtanih imen, tedaj brez volilčeve opredelitve; v tem primeru se smatra, da je oddan glas onima kandidatoma, ki sta v dotičnem kraju dobila največ glasov.

Naravno je, da pri takem volilnem redu pade glavna odločitev že v pripravljalnem postopanju, na katero imajo seveda organi vlade in uprave mnogo vpliva, in da ostane za široke vrste volilstva le še omejena izbira v osebah. Tako prihaja na videz zelo široka volilna pravica, ki daje glas vsakemu državljanu obeh spolov, če je le izpolnil 24. leto, v praksi le do razmeroma majhnega učinka.

Značilna razlika med sedanjimi volitvami in onimi prejšnjih let se pojavlja že v številu kandidatov. Leta 1928 se je borilo za mandate še 6927 oseb, dve leti kasneje, ko je pihal že ostrejši veter, si je stalo nasproti vendar še nad 4000 kandidatov; letošnja lista pa, ki je bila postavljena na okrajnih zborih 13. in 14. avgusta, vsebuje z namestniki vred komaj še nekaj nad 800 imen.

Sejm bo štel v bodoče 208 poslancev. Kako bo sestavljen, se vidi v glavnih obrisih že sedaj. Pred vsem se sme reči, da bo njegova slika povsem nova, kajti od dosedanjih parlamentarcev se pretežna večina ne vrne več. Na kandidatni listi so sicer ostali skoro vsi voditelji vladnega bloka, ostala mesta pa bodo zasedli novi ljudje. Za njih pritegnitev je govorila v prvi vrsti taktična potreba, ker je položil novi zakon glavno odločitev v posamezna okrožja in s tem zvišal pomen lokalne vplivnosti in popularnosti.

Ta dekoncentracija pa je omogočila upravnemu aparatu dalekosežen vpliv in zagotovila vladnemu taboru dominanten položaj. Naravno je torej, da na kandidatni listi znanih opozicijskih imen ni najti. Sledovi opozicionalnih socialistov in nacionalnih demokratov so naravnost izbrisani, samo bivša Witoseva skupina je rešila par kandidatskih mest, toda v maloizglednem vrstnem redu.

Opozicija je vse to predvidevala in skušala vladni udarec parirati z geslom volilnega bojkota. Zdi se, da ji izvedba načrta ni prav uspela, ker se volilstvo, vsaj po tisku sodeč, noče sprijazniti z abstinenčno taktiko in je tedaj dvomljivo, ali se bo smel volilni uspeh vlade zanesljivo ocenjevati po volilni udeležbi, kakor to proglaša opozicija, ki ob enem napoveduje nadaljevanje svoje borbe na terenu.

Gospodarska in socialna struktura novega Sejma pa se ne bo bistveno spremenila. Na prvi pogled se sicer vidi, da je kmetijski element ojačen; vendar je zagotovljeno tudi industriji, trgovini in inteligenčnim slojem primerno zastopstvo.

Omembe vredno je bodoče zastopstvo narodnih manjšin, ki je, če se izvzamejo Ukrajinci, padlo na minimum. Ni brez pikantnosti, da je ostala ravno nemška manjšina takorekoč brez kandidatur in da je celo v Zgornji Šleziji izšla iz kandidatskega boja praznih rok. Ukrajinci so se z vlado sporazumeli in dobe menda v Vzhodni Galiciji okoli 15 mandatov, pa imajo tudi drugod še nekaj izglednih kandidatur. Ta pakt, ki je bil sklenjen na račun »Starorusinov«, se z nekih strani spravlja v zvezo z zunanjepolitičnimi načrti vlade, vsekakor pa je njegova podlaga za javnost še povsem nepojasnjena.

Tako se pripravlja novo parlamentarno zastopstvo poljske republike. Izgleda, da bo zanesljiv instrument bodoče vladne politike.

Šangaj, 27. avgusta. AA. V južnih krajih pokrajine Sensi je izbruhnila epidemija škarlatinke in griže. Dozdaj je umrlo že več sto oseb.

BLED SPREJEMA GOSTE

Včeraj je prispel ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović — Zbrali so se že tudi novinarji Male antante

Bled, 27. avgusta. s. Bled je že ves v znamenju konference Male antante. Povsod vlada izredna živahnost, tako da je posebnost tudi za Bled, ki je sicer v glavni sezoni navajen pestrega vrvenja. Najživahnejše je seveda v letoviškem centru, kjer so se v hotelu »Toplicah« in njegovi dependansi »Belvederu« ter v »Park-hotelu« nastanili že na Bledu navzočni državniki, diplomati in novinarji. Na vse strani švigajo avtomobili, zelo številni z znano diplomatsko značko CD. Na Bled je prišlo tudi več avtotaksijev iz Ljubljane. Tudi mnogi gostje, ki bi se sicer že odpravili, so še ostali na Bledu, da preživijo tukaj še pestre dneve važne mednarodne konference.

Že včeraj in danes je prispelo na Bled veliko število novinarjev. Najštevilnejše so zastopani novinarji iz držav Male antante, od koder niso prišle le delegacije za konferenco tiskovne Male antante, marveč so se pripeljali tudi posebni poročevalci vseh večjih dnevnikov. Svoje poročevalce so poslale vse evropske službene in privatne poročevalske agenture, poleg njih pa so prispeli tudi številni ugledni novinarji iz vseh političnih in poročevalskih centrov Evrope.

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, ki bo predsedoval blejski konferenci ministrov Male antante, je prispel na Bled že danes dopoldne. Pripeljal se je s svojim spremstvom z dopoldanskim brzovlakom na Lesce, od tam pa z avtomobilom na Bled, kjer so bili za njega rezervirani prostori v »Belvederu«. Z istim vlakom je prispela tudi večina jugoslovenskih delegatov za novinarsko Malo antanto. Rumunski novinarji, ki so si bili dopoldne v spremstvu slovenskih tovarišev ogledali Ljubljano, so se pripeljali na Bled okrog 18. z velikim avtobusom. Nastanjeni so v Parkhotelu. Kmalu za njimi so na postajo Bled — jezero prispeli češkoslovaški novinarji, ki so se pripeljali z brzovlakom iz Prage preko Linza in Jesenic. Tudi oni so nastanjeni v Parkhotelu. Novinarski delegati vseh treh zaveznіških držav so se že nocoj sestali k prijateljskemu razgovoru službena konferenca novinarske Male antante pa bo otvorjena jutri dopoldne.

Za četrtek zjutraj je napovedan prihod zunanjih ministrov dr. Beneša, ki bo prišel iz Prage, in g. Titulesca, ki se mudi sedaj na oddihu v Bad Gasteinu. Takoj po njunem prihodu se bodo vsi trije zunanji ministri sestali k prvemu razgovoru.

Službeno poročilo o prihodu predsednika vlade

Bled, 27. avgusta. AA. Danes ob 11.20 se je pripeljal na postajo Lesce predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev dr. Milan Stojadinović v spremstvu g. Pelivanovića, našega poslanika v Madridu, g. Koste Lukovića, šefa Centralnega presbiroja, in Vase Protića, uradnika zunanjega ministrstva. V Lescah so sprejeli in pozdravili predsednika vlade naš pariški poslanik g. Božidar Purić, šef protokola Ika Novaković in svetnik zunanjega ministrstva dr. Ivan Subotić.

Predsednik vlade se je takoj po prihodu odpeljal v hotel »Belvedere«, kjer so zanj rezervirani apartmani.

★

Nova poslanika v Pragi in Varšavi

Bled, 27. avgusta. p. V imenu Nj. Vel. kralja sta bila z ukazom kraljevih namestnikov na predlog zunanjega ministra imenovana za izrednega poslanika v Varšavi dr. *Vrvislav Grisogono*, naš opolnomočeni minister v Pragi, za poslanika v Pragi pa *Vasa Protič*, načelnik občega oddelka zunanjega ministrstva.

Turški zunanji minister pride na Bled

Bled, 27. avgusta AA. Turški zunanji minister Teufik Ruždi Aras prispe v soboto 31. t. m. na Bled. Tu se sestane z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom dr. Milanom Stojadinovičem. Z Bleda odpotuje dalje v Ženevo.

Po odobritvi JRZ

Opozicija pravi, da bo o svoji organizaciji sklepala šele, ko bo spremenjen društveni zakon

Beograd, 27. avgusta. p. Odobritev JRZ je bila sprejeta v beograjskih političnih krogih z različnimi komentarji. V krogih udružene opozicije zatrjujejo, da voditelji opozicije svojih strank ne bodo prijavili, preden ne bodo izdani novi zakoni o zborovanjih in društvih. To velja ne samo za zemljoradnike, nego tudi za demokrate, ki so danes ponovno naglašali, da trdno pričakujejo od vlade, da bo čimprej izdala politične zakone, kakor jih je napovedala.

Nastop dr. Dragoljuba Jovanovića v Kragujevcu se v beograjskih političnih krogih še vedno mnogo komentira. Danes presojajo tudi opozicijski krogi vso stvar bolj resno in smatrajo tudi njegov govor na zborovanju za tendenciozen, zlasti zaradi trditve, da dr. Maček in drugi zastopniki bivše KDK niso hoteli priti na zbor. K temu zatrjujejo v opozicijskih vrstah, da je bil samo dr. Maček povabljen na zborovanje, da pa ni mogel priti, ker je bil zadržan. Ker je bilo določeno, da nastopijo kot govorniki le glavni voditelji združene opozicije, ostali prvaki KDK sploh niso bili vabljeni.

Predsednik kluba senatorjev JNS Kosta Timotijević je sklical za jutri dopoldne ob 10. konferenco članov kluba. Povabil je tudi nekatere člane glavnega odbora JNS. Na dnevni red je postavil razpravo o vseh aktualnih političnih vprašanjih ter o splošni notranjepolitični situaciji, ki je nastala po prijavi in odobritvi Jugoslovenske radikalne zajednice.

Zbor združene opozicije v Sarajevu

Sarajevo, 27. avgusta. n. Združena opozicija priredi v nedeljo v Sarajevu veliko politično zborovanje. Danes so razširili po mestu letake, v katerih napovedujejo, da bodo na zborovanju nastopili kot glavni govorniki Ljuba Davidović, dr. Maček in Joca Jovanović. Splošno pa se smatra, da dr. Maček tudi v Sarajevo ne bo prišel, kakor ni prišel v Kragujevac.

Mogočen odmev ameriškega protesta

Odnošaji med Zedinjenimi državami in Sovjetsko unijo se lahko omejijo na gole formalnosti

Washington, 27. avgusta d. Ameriški diplomatski protest v Moskvi je izzval v vsej politični javnosti izredno pozornost. Poučeni krogi poudarjajo, da v vsej diplomatski zgodovini Zedinjenih držav ni najti tako ostrega dokumenta, kakor je bil ta protest. Sodijo, da se je hotel Roosevelt z njim rehabilitirati tudi pred ameriško javnostjo, ki mu je že ponovno očitala levičarske politične tendence. Vendar bo imel ameriški protest v Moskvi tudi povsem konkretne posledice. Odnošaji med Zedinjenimi državami in Sovjetsko Rusijo se bodo predvsem omejili na gole formalnosti, če sovjetska vlada ne bo uradno razveljavila sklepov komunističnega kongresa. Sicer ni pričakovati, da bi ruska vlada kaj takega storila, vendar bo težko najti drugačen izhod iz nastale situacije. Amerika, ki je v želji po sodelovanju z vsemi narodi v svrho ohranitve svetovnega miru obnovila diplomatske odnošaje s Sovjetsko unijo, se je sedaj kruto prevarala in definitivno spoznala, da normalno sodelovanje z Rusijo ni mogoče.

Ameriški protest v Moskvi je izzval tudi v Londonu in Parizu veliko pozornost. Zlasti ugotavljajo pariški listi, da obstoja na svetu še vedno velika demokratska republika, ki ni zapadla vazalstvu. Amerika se je postavila moskovskim prevratnikom po robu in njen protest dokazuje, da se ne namerava spuščati v slepomišna pogajanja, nego odločno uveljaviti svoja politična načela.

V ostalem objavljajo angleški listi izjavo ruskega poslanika v Londonu Trojanovskega, ki je o ameriškem protestu dejal: Naziranja, ki so prišla do izraza na komunističnem kongresu, so brez pomena v primeri s stalno in intenzivno protisovjetsko propagando, ki se vrši v Zedinjenih državah. Na protest sam pa je ruska vlada že dala svoj odgovor.

Angleško opozorilo Moskvi

London, 27. avgusta. d. V diplomatskih krogih se širijo govorice, da je tudi angleški poslanik v Moskvi opozoril sovjetsko vlado na propagandno delo kominterne v Veliki Britaniji. Njegovo opozorilo pa ni imelo značaja diplomatskega protesta.

Novi prehodi na meji med Bolgarijo in Jugoslavijo

Dne 1. septembra bodo naše oblasti odprle prehod pri Džuješevu, 15. septembra pa pri Strezimirovcu

Beograd, 27. avgusta. AA. Na podlagi sklenjenega protokola jugoslovensko-bolgarske komisije, ki je zasedala v Sofiji od 21. do 27. februarja, sta se jugoslovenska in bolgarska vlada z izmenjavo not sporazumeli, da se na meji med Bolgarijo in Jugoslavijo odpro trije prehodi, in sicer pri Vrški Buki pri Zaječarju, pri Strezimirovcu in pri Džuješevu na cesti iz Čuševa v Krivo Palanko. Naše oblasti so dobile nalog, da 1. septembra odpro prehod pri Džuješevu, 15. septembra pa pri Strezimirovcu. — Ti prehodi doslej iz tehničnih razlogov niso bili odprti.

Nesoglasja med Avstrijo in Madžarsko

Nemški listi o pravem ozadju nepričakovanega sestanka avstrijskega in madžarskega zunanjega ministra na Blatnem jezeru

Berlin, 27. avgusta. AA. Berlinski listi se obširno bavijo s sestankom, ki sta ga imela avstrijski in madžarski zunanji minister na Blatnem jezeru in naglašajo, da je moral biti predmet razgovorov obeh državnikov edino nesoglasje med dunajsko in budimpeštansko vlado glede podunavskega pakta oziroma načrta, ki sta ga za ta pakt izdelali Francija in Italija. Listi poudarjajo, da je Avstriji mnogo do tega, da bi se čimprej zaključil podunavski pakt, ker se boji, da bi spopad v vzhodni Afriki utegnil tako absorbirati Italijo in Francijo, da se ne bi mogli več brigati za varnost in neodvisnost Avstrije. Madžarska nasprotno slej ko prej navaja že znane pridržke in čedalje bolj prevladuje vtis, da bo podpisala podunavski pakt tedaj, ko bo videla, kakšno vlogo igra pri tem dogovoru Nemčija. Madžarski politični krogi računajo s tem, da bosta Francija in Italija v kratkem začeli živahneje kakor doslej vplivati na vse prizadete države, da bi čimprej pristale na sklenitev tega pakta.

»Berliner Börsenzeitung« pravi v zvezi z vprašanjem podunavskega pakta, da je ta problem zadnje čase rodil precejšnje nesoglasje med budimpeštansko in dunajsko politiko. Budimpešti se zdi, da se dunajska zunanja politika zadnje čase vse preveč približuje neki evropski skupini, proti kateri je Madžarska za zdaj še zmerom rezervirana. Članekar naposled naglaša, da Madžarska slej ko prej odločno nasprotuje sklenitvi pakta o vzajemni pomoči, tudi tedaj, če bi se sklenil docela neodvisno od podunavskega pakta, tem bolj pa po njegovem podpisu v obliki posebnih dvojnih dogovorov.

Hitler na manevrih nemške mornarice

Berlin, 27. avgusta. AA. Državni kancelar Hitler je davi z letalom odpotoval v Kiel, kjer bo prisostvoval strelskim vajam nemške vojne mornarice. Vaje bodo trajale več dni.

Pred preosnovo rumunske vlade

Bukarešta, 27. avg. g. Kakor poroča »Adeverul« po informacijah iz vladnih krogov, namerava ministrski predsednik Tatarescu odgoditi otvoritev parlamenta, ki je bila prvotno določena na 15. oktobra. Novi datum sklicanja še ni znan. Ministrski predsednik hoče z odgoditvijo pridobiti časa za preosnovo vlade.

Atentat na generala Fenga

Šanghaj, 27. avgusta. w. Po vesti iz Cingtava je bil na krščanskega generala Fenga v Tain - Fu v zapadnem Šantungu izvršen atentat, ki pa ni uspel. Maršal Feng je razdeljeval živila beguncem iz poplavljenih krajev, ko je bilo oddanih nanj več strelov, ki ga pa k sreči niso zadeli. Fengova telesna straža je odgovorila s streli. 10 oseb je bilo pri streljanju ranjenih.

Šahovska olimpiada v Varšavi

Varšava, 27. avgusta g. Snoči se je končalo 14 kolo z naslednjimi rezultati: Argentina : Letonska pol : 1 in pol (2), Švica : Francija 0 : 1 (3), Jugoslavija : Irska 3 : 0 (1), Poljska : Italija 2 : 1 (1), Danska : Švedska 1 : 2 (1), Avstrija : Madžarska 1 : 2 (1), Finska Amerika 0 : 2 (2), Litva : Češkoslovaška 1 : 1 (2), Estonska : Anglija 1 in pol : 1 in pol(1), Palestina : Rumunija 1 in pol : 1 in pol (1).

Stanje po 14. kolu: Švedska 36 in pol (4), Amerika 34 in pol (4), Poljska, Madžarska 33 in pol (5), Češkoslovaška 33 (4), Jugoslavija 31 (5), Avstrija 30 (3), Sledijo, Estonska, Argentina, Letonska, Finska, Anglija, Palestina, Francija, Danska, Rumunija, Švica in Irska.

Danes se je odigrala večina visečih partij, po katerih je stanje naslednje: Švedska 39, Amerika 38, Češkoslovaška, Poljska 37, Madžarska 36 in pol, Jugoslavija 33 in pol (1), Avstrija 31 i t. d

Ministrski svet v Bocnu

Rim, 27. avgusta w. Časopisje je danes popolnoma v znamenju italijanskih manevrov. Značilno je, da je Mussolini za sredo popoldne sklical v vladno palačo v Bolzanu ministrski svet. V 13. letih fašističnega režima je to prvič, da se bo vršil ministrski svet izven prestolice. Ministri, ki so večinoma poklicani na orožne vaje, bodo prisostvali seji v uniformah.

Avtobus strmoglavil v prepad

Pariz, 27. avgusta. AA. Na cesti Saint Julien - Annecy (gornja Savoja) pod Mont Blancom je strmoglavil v prepad avtobus s 30 potniki. Večina potnikov je bila nevarno ranjena. Nesrečo je zakrivil šofer nekega avtomobila, ki je vozil avtobusu naproti in se ni držal prave strani. Podobna avtobusna katastrofa se je pripetila na cesti med Grenoblom in Saint - Pierrom de Chartresom in je bilo nevarno ranjenih 10 oseb.

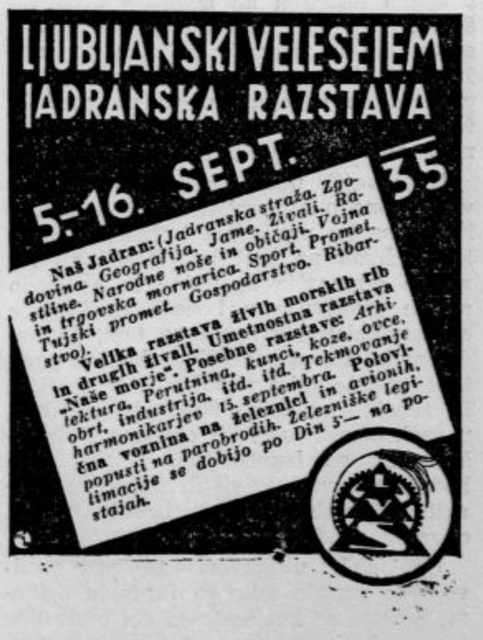

Odgoditev vprašanja železniškega premoga

Kakor smo v nedeljo poročali, je strojni oddelek ministrstva prometa v svojem referatu o memorandumih, ki so bili poslani iz dravske banovine, **odbil revizijo svoječasne razdelitve naročil. Minister prometa dr. Spaho je odobril mišljenje strojnega oddelka.** Ministrstvo prometa stoji na stališču, da bo v bodoče moralo iz razlogov štednje in rentabilnosti obrata še bolj **uporabljati črni timoški premog** nego do sedaj. Zato je tudi pred kratkim, kakor smo v Jutru« že poročali, bila povišana mesečna količina črnega premoga za ljubljansko železniško direkcijo od 420 na 540 vagonov mesečno.

Te dni se mudijo v Beogradu zopet strokovnjaki iz dravske banovine, da ponovno razpravljajo to vprašanje. Redukcija premogovnih naročil bi imela stopiti v veljavo s 1. septembrom. Sedaj je ministrski svet, kakor poroča »Slovenec«, v svoji seji 26. t.m. **odložil izvršitev svoječasnega sklepa o redukciji naročil premoga za mesec dni, to je do 1. oktobra t.l.** Ta sklep na žalost ne pomeni nikake rešitve in zlasti ne popravlja stanja v rudnikih, katerih obstoj je, kakor v Velenju, Kočevju in Črnomlju, odvisen od definitivne revizije naročilnega sklepa, ker so v teh rudnikih s strani podjetnikov že izvršene priprave za likvidacijo obrata, ki z odložitvijo redukcije za mesec dni najbrž ne bodo preklicane.

Problem kmečkih dolgov

Dosedanji začasni moratorij je podaljšan do 1. oktobra — Definitivna ureditev bo slonela na individualni zaščiti — Izjave ministrov Jankovića in Stankovića

Beograd, 27. avgusta r. Snoči se je vršila od 17. do 20. seja ministrskega sveta. Po seji je minister za šume in rudnike g. Djura Jankovič sporočil novinarjem naslednji komunike:

Na seji ministrskega sveta so bila urejena mnoga vprašanja, o katerih so poročali resorni ministri. Med drugim je ministrski svet sprejel predlog ekonomsko-finančnega komiteja ministrov o ureditvi vprašanja kmečkih dolgov. To vprašanje se bo rešilo z uredbo in sicer definitivno brez novega moratorija ali odgoditve in tako da se individualno zaščitijo prezadolženi kmetje. Ministrski svet je naročil ministrom za kmetijstvo, za pravdo ter za trgovino in industrijo, da do 1. oktobra t. l. pripravijo tako uredbo. Da bi dolžnikom ki bi dobro vnovčili svojo letošnjo žetev in tako zbrali potrebna plačlna sred stva, omogočila plačilo dolgovne vsote po znižanih obresti že pred novo uredbo je ministrski svet sklenil odgoditi rok od 1. septembra na 1. oktober t. l.

V skladu s tem sklepom ministrskega sveta je bila danes objavljena uredba o spremembi in izpopolnitvi uredbe o zaščiti kmetov z dne 3. avgusta 1931. Nova uredba se glasi: »Rok za plačilo obresti, določen po prvem členu uredbe, se odgodi od 1. septembra na 1. oktober 1935 leta, kolikor plačila niso že izvršena«.

Danes je minister za kmetijstvo g. Stankovič glede na načelno odločitev ministrskega sveta o ureditvi kmečkih dolgov dal novinarjem še nekaj novih pojasnil. Izjavil je:

»Poslednja uredba je bila objavljena februarja meseca tl. Z njo so bila odgodena plačila obresti do 1. septembra. Ker pa je ta rok že pred vrati, je bila danes objavljena nova uredba, po kateri se ta, moratorij podaljša še do 1. oktobra. Obresti za kmečke dolgove, ki bi jih bili morali plačati dolžniki 15. novembra preteklega leta, so znašale prvotno 6 odstotkov. Meseca februarja so bile znižane na 4 in pol odstotkov. Zato bo treba onim kmetom — dolžnikom, ki so plačali predvidene obresti že lani, odšteti poldrug odstotek na račun dolgovane glavnice. Nova uredba, ki bo izdana do 1. oktobra t. l. v smislu včeraj sprejetih sklepov, bo vsekakor na novo uredila vprašanje kmečkih dolgov. Kakor vidite, gre pred vsem za plačilo onih obresti, ki so zapadle 15. novembra lanskega leta. Velika večina kmetov dolžnikov je svoje obveznosti že izpolnila za one, ki jih niso, je bil rok podaljšan z današnjo uredbo do 1. oktobra t. l.«

Novinarji so nato prosili ministra, naj jim da kako informacijo o letošnji žetvi, odgovoril pa jim je, da bodo točni podatki o tem objavljeni šele meseca septembra. Na vprašanje novinarjev, ali bo nova uredba o kmečkih dolgovih odločala tudi o že dospelih obrestih, katerih plačilo je bilo odgodeno do 1. oktobra t. l., je minister odločno odgovoril, da o tem ne more biti govora in da bo nova uredba regulirala le nadaljnje plačevanj obresti.

Omladinski narodno obrambni tečaj

V svojem 50. letu stopa naša najpomembnejša nacionalna obrambna organizacija v dobo nove delavnosti, ki se izraža tudi v želji, da si vzgoji mladih svežih moči, dostojnih, da nekoč vzamejo v roke njeno vodstvo kot dragoceno zapuščino. Vodstvo družbe se dobro zaveda, da so sedanji njeni uspehi še vedno pretežno sad one neomajne generacije, ki še danes ne pozablja velikih vzponov, katere je CMD doživljala v svoji borbeni dobi »ptujskih« in »septemberskih« dogodkov. Da priklene nanjo in na ideje, ki jih zastopa, nacionalno mladino, je vodstvo sklenilo prirejati periodično se ponavljajoče omladinske tečaje, ki bodo gotovo pomembni nacionalno vzgojni činitelji.

Na prvem idejnem tečaju, ki se bo vršil 4. in 5. septembra v Ljubljani, bodo sodelovali naši najodličnejši manjšinski ideologi, znanstveniki in organizatorji. Tečajnikov je povabljenih preko 100. Prvi dan bodo predavali: vseuč. prof. dr. Milko Kos o zgodovinskem razvoju naše narodnostne meje, dr. Svetozar Ilešič o politično geografskem položaju naše narodnostne meje na zapadu, prof. Franjo Baš pa o meji na severozapadu. Popoldne: prof. dr. Lavo Čermelj in Fran Uršič o položaju naših rojakov onstran državnih meja. Drugi dan bodo predavali: dr. Verčon o narodnostnih manjšinah z mednarodno pravnega in političnega vidika, Vinko Zorman o manjšinskem problemu v Jugoslaviji, nadsvetnik inž. Janko Mačkovšek o tujih aspiracijah in imperializmu. Popoldne pa: poslanec Ivan Prekoršek o pomenu in delu CMD, direktor dr. Simon Dolar bo izpregovoril besedo mladini, abs. iur. Andrej Uršič pa bo govoril o mladini in naših nacionalnih ranah. Poleg referatov je v programu tudi skupni ogled narodno obrambne razstave in Manjšinskega instituta.

Prepričani smo, da bo ta pokret CMD obrodil polno uspehov. Želimo, da bi vsak tečajnik postal vnet Ciril Metodar in s tem močan čuvar naših nacionalnih pravic.

Reforma srednje šole v Avstriji

Avstrijski »Zvezni službeni list« je te dni objavil novi učni načrt za avstrijske srednje šole. Načrt je bil pripravljen že lani, a se uveljavlja šele zdaj. Do leta 1927 je slonela organizacija avstrijskih srednjih šol na zakonih stare monarhije. Leta 1927 je bil vzakonjen novi zakon o avstrijskih srednjih šolah, ki je predvideval dalekosežno izenačenje avstrijskega učnega načrta z učnim načrtom na nemških srednjih šolah. Spričo popolne preusmeritve avstrijske in zunanje politike po letu 1932 se je pokazala potreba zopetne preureditve učnega načrta za srednje šole in to na način, ki odgovarja duhu nove avstrijske politike.

Najnovejši učni načrt določa pred vsem obnovo humanistične gimnazije, v kateri se bo poučevala latinščina osem let, grščina pa šest let. Dosedanji tip realne gimnazije se ukine in se bodo realne gimnazije v bodoče razlikovale od humanističnih samo po tem, da bodo imele namesto grščine obvezen pouk italijanščine ali francoščine. V realkah in ženskih srednjih šolah bo uvedena v vseh osmih razredih obvezna italijanščina ali pa francoščina. Poleg tega bodo poučevali v višjih razredih ženskih srednjih šol tudi latinščino kot obvezen predmet.

Učni načrt uvaja dalje obvezno predvojaško vzgojo tako za fante in dekleta. Smatra se kot sestavni del telovadbe ter predvideva vaje v zaključenih formacijah od voda do čete. Pri pouku matematike se morajo seznaniti učenci tudi z balistiko, pri kemiji pa z osnovnimi pojmi o plinski vojni in razstrelivih.

Dosedanji samostojni predmeti zemljepis, zgodovina in državoznanstvo se bodo poučevali od četrte šole naprej pod skupnim imenom »domovinoznanstvo«. Pri tem predmetu bodo morali profesorji voditi računa o sedanjem sistemu političnega katoličanstva in novem pojmovanju avstrijstva. Dalje odreja novi učni načrt, da se smejo filozofija in prirodoslovne vede učiti samo v duhu načel rimsko katoliške vere.

Ojačenje angleške posadke na Malti

Gibraltar, 27. avgusta g. Angleška matična ladja z letala »Glorious« je na poti na Malto. Sprva je bilo določeno, da bo ostala mesec dni v Gibraltarju, sedaj pa je nenadoma odplula proti Malti. Na ladji je eskadra lovskih letal, eskadra poizvedovalnih letal ter eno letalo za bombardiranje, kakor tudi 1000 mož posadke.

Prvi oddelek novih čet, poslanih na Malto, šteje 480 pešcev, šest baterij poljskega topništva in oddelek protiletalskega topništva.

Ljubljanskim nacionalnim društvom

sporoča Zveza kulturnih društev, da se bo vršil sestanek zastopnikov društev za proslavo 12. rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. drevi ob 20 v posvetovalnici mestnega magistrata. Sestanka naj se udeleže vsa društva, tudi ona, ki pismenega vabila ne bi pravočasno prejela.

Beležke

Potrditev Radikalske zajednice

V smislu zakona izda notranji minister predhodno odobritev za organizacijo stranke v soglasju z ministrskim svetom. Kakor je znano, je Jugoslovenska radikalna zajednica zaprosila za predhodno odobrenje dne 19. avgusta. Na seji ministrskega sveta dne 26. avgusta je notranji minister dr. Korošec predložil prijavo JRZ ter priporočal njeno odobritev. Ministrski svet je predlog notranjega ministra sprejel in te dni bo ministrstvo notranjih del izdalo preghodno odobrenje za ustanovitev JRZ. Čim bo odobrenje izdano, smejo predlagatelji stranke pričeti z organizacijo stranke na terenu. Pričakovati je, da bo najprej proglašen glavni izvršni odbor v že znani sestavi, nato pa banovinski izvršni odbori. V dravski banovini so pristaši bivše SLS ponekod že pričeli formirati nove organizacije, odziv pa ni posebno velik.

Posvet slovenskih vladinih poslancev

Na povabilo nar. posl. g. dr. Ivana Lovrenčiča so se včeraj slovenski poslanci vladinega kluba zbrali na konferenco, s katere je bil izdan naslednji komunike:

Danes so se zbrali na posvet slovenski narodni poslanci, ki pripadajo klubu skupščinske večine. Zborovanje se je vršilo v hotelu »UNIONU« v Ljubljani. Razpravljala so se razna gospodarska vprašanja, tičoča se specijelno naše banovine, zlasti udeležba naših rudnikov pri državnih dobavah in kmetska zaščita. Poslanci so sklenili, da predlože korporativno in solidarno pismeno svoje zahteve kraljevski vladi.

Pravilno postavljena piramida

Pariški »Petit Parisien« objavlja razgovor s predsednikom kr. vlade. Gospod dr. Stojadinovič pravi med drugim: »Moja naloga je v tem, da piramido ne postavljam na glavo, kakor se je do sedaj pogosto delalo, nego na njeno osnovo, to je na narod sam. Mi nočemo več oblasti, ki se naslanja samo na osebnosti. Treba je, da je z nami cela država, tako da ne bo mogel nikdo več navidezno upravičeno govoriti, da so na eni strani tlačitelji, na drugi strani pa tlačeni Hrvati in Slovenci. Sedaj so vsi predstavljeni v okrilju vlade in Slovenec dr. Korošec sedi poleg muslimana dr. Spaha. To je sedaj kraljevina Jugoslavija, pa ne Velika Srbija.«

K zanimivi izjavi bi bilo pripomniti, da je poleg srbijanskih ministrov v kr. vladi sedelo tako malo število Slovencev in Hrvatov samo v času homogenega radikalskega režima l. 1922/23. izvzemši drugi homogeni radikalski kabinet od 2. maja 1923 do 27. marca 1924., ko v vladi sploh ni bilo nobenega Nesrba.

Gospod predsednik vlade je tudi potrdil mišljenje francoskega novinarja, da znači njegova vlada uspeh duhovnega liberalizma.

Dva odloka

Zadnji »Bojevnik« objavlja drugega za drugim dekreta o obnovitvi »Prosvetne zveze« in o potrditvi razpusta »Boja«. Zadovoljuje se samo s suhim primerjanjem vsebine obeh dekretov ter prepušča čitateljem, da sami sodijo. V razlogih ministrskega odloka za obnovitev »Prosvetne zveze« čitamo med drugim: »Ministrstvo je pri ponovni proučitvi pritožb in vprašanja samega došlo do prepričanja, da kr. banska uprava v Ljubljani pred razpustom omenjenih prosvetnih zvez ni upoštevala bistvenih predpisov upravnega postopanja, ker v smislu § 70, 76 in 79 zakona o občem upravnem postopanju ni zaslišala njihovih statutarnih predstavnikov, niti zadosti proučila činjenic, ki so bile odločilne za pravilno preosojo vprašanja«.

»Bojevnik« je mnenja, da je minister notranjih del izrekel mišljenje, da mora upravna oblast, ki na podlagi § 11. zakona o društvih, shodih in posvetih razpusti kako društvo, pred razpustom zaslišati njegove statutarne predstavnike. Na to dejstvo so se pred vsem sklicevali g. Vidmar in njegovi prijatelji v pritožbi proti razpustu »Boja«. Na svojo pritožbo pa so dobili 17. avgusta odlok notranjega ministrstva III. br. 26.767 od 10. julija, s katerim ministrstvo zavrača pritožbo z utemeljitvijo, da »po predpisih § 11. zakona o društvih, zborih in posvetih lahko drugojnstančna upravna oblast razpusti društva, če si po svobodnem preudarku steče prepričanje, da je to društvo prekoračilo svoj delokrog, in če si je v predmetnem slučaju stekla banska uprava tako prepričanje, potem je postopala samo po zakonu, ko je izdala osporeni odlok«.

Kralj Jurij se hoče vrniti v Grčijo

Atene, 27. avgusta. AA. **Bivši grški kralj Jurij je v razgovoru s poročevalcem lista »Elinismos« o možnosti svojega povratka na Grško izjavil:**

Želim se vrniti na Grško, da ji bom služil. Moja edina želja je, da bi med vsemi Grki vladalo popolno soglasje.

Atene, 27. avgusta. AA. »Elitjcon Melon« poroča, da se bo bivši grški kralj Jurij sestal v Londonu z grškim finančnim ministrom Pesmazoglom in pristavlja, da bo ta sestanek velikega pomena, ker bo minister Pesmazoglu obvestil predsednika vlade Tsaldarisa o razgovorih, ki jih bo imel z bivšim grškim kraljem Jurijem.

Velika škoda po streli v Kamniku

Kamnik, 27. avgusta.

Včeraj kmalu po 14. je prihrumela nad Kamnik silna nevihta. Črni oblaki so se pripodili z jugozapada in vlila se je ploha, kakršne še letos ni bilo. Med prvim dežjem je strela udarila nekajkrat sredi Kamnika in povzročila veliko škodo, ki je zdaj še ne moremo oceniti. Najprej je v mestu treščilo v električno napeljavo. Strela je pokvarila mnogo varovalk in žarnic in so danes mobilizirani vsi radijski strokovnjaki k popravilu radijskih aparatov, ki so bili priključeni na električno omrežje. Največjo škodo pa je napravila strela kamniški pošti in telefonskim abonentom. Okrog 15. je treščilo v telefonski vod nekje v bližini pošte na Grabnu. Poštna uradnica je baš odložila slušalke in ni še napravila koraka, ko je strahovito počilo v aparatu. Žarnica, ki zaznamuje pod aparaturo kratek stik, se je razletela, s stene pa je odneslo pokrov telefonske aparature in naenkrat je bilo vse okrog v ognju. Poštni uslužbenci, ki so bili v uradu, so ogenj takoj pogasili. Če bi se bilo to pripetilo ponoči, bi bilo poštno poslopje gotovo zgorelo. V poštnem poslopju je strela povzročila veliko škodo, ker je uničila telefonsko aparaturo in pokvarila brzojav.

Istočasno, ko je strela švignila po telefonskem vodu v aparaturo na pošti, je telefonske abonente po mestu in okolici prestrašil silen pok. Vsi so mislili, da je treščilo tudi pri njih. Strela je namreč preskočila v napeljave vseh 22 kamniških telefonskih abonentov in pri večini povzročila znatno škodo. Na železniški postaji je vrglo aparat s stene. Strela je preskočila iz aparata na steno, ki je zdaj vsa črna. K sreči takrat ni bilo nikogar v bližini. Podobno je bilo v tovarni »Titanu« in še v nekem drugem obratu. V neki pisarni so videli, kako je ob močnem poku skočila strela iz telefona, šinila skozi okno in oplazila mimoidočega potnika. Ker je bila strela že oslabljena, ga je samo streslo. Danes so za silo uredili telefonsko in brzojavno zvezo z Ljubljano, kamniški telefonski abonenti pa bodo morali najbrž še dan ali dva počakati. Zanimivo je, da je pri včerajšnjem neurju strela udarjala zelo nizko sredi mesta, dočim v okolici ni nikjer treščilo.

Uboj v Škocijanu pred sodiščem

Fran Tomazin obsojen na dve leti in mesec dni strogega zapora

Novo mesto, 27. avgusta.

Vsem našim čitateljem, zlasti še prebivalcem škocijanske doline je gotovo še v živem spominu žalostni dogodek, ki se je pripetil v Škocijanu 15. aprila na semanji dan. Tedaj je prišlo mnogo ljudi od blizu in daleč v Škocijan, kjer se je zaradi bližnjih volitev vršilo tudi več volilnih sestankov in zborovanj. Po volilnih sestankih, ki so sicer mirno potekli, so se nekateri zbrali po krčmah, kjer so živahno debatirali o vseh perečih vprašanjih.

Proti večeru je ostalo v Škocijanu le še nekaj zunanjih gostov, med njimi tudi občinski odbornik, 37 letni posestnik Jože Zagorc, po domače Javoršek, ki je imel ta dan kot odbornik polno opravkov. Z dvema svojima tovarišema je sedel v Zupetovi gostilni in se mirno z njima razgovarjal. Pri sosednji mizi je sedel čevljarski mojster Fran Tomazin, ki je delal razne neumestne opazke, za katere pa se ostali gostje niso zmenili.

Naenkrat je Tomazin stopil k svetiljki in si hotel prižgati cigareto. Tedaj je pristopil k njemu Zagorc in mu ponudil ogenj, katerega pa je Tomazin odklonil, češ: »Ti si z občinskimi vžigalicami lahko prižigaš!« Rabil je tudi nekatere izraze, s katerimi je prišel v nasprotje z zakonom o zaščiti države. Kmalu nato je zapustil gostilno, šel domov in se vrnil z brovningom. Postavil se je Zagorcu za hrbet, mu položil roko na vrat in vzkliknil: »Tu imaš, Javoršek!« V tem hipu je sprožil revolver in Zagorc se je zgrudil, smrtno zadet. Tomažin je po zločinu odšel domov in čakal na orožnike. Ko so ga odvedli, je hladnokrvno zaklical: »Z Bogom dečki! Eden v grob, drugi v zapor!«

O tem žalostnem dogodku, pri katerem je izgubil življenje oče štirih otrok je danes dopoldne razpravljal veliki senat novomeškega okrožnega sodišča, ki mu je predsedoval s. o. s. Anton Kuder. Razprava je bila tajna.

Obtoženi Tomazin je svoj zločin odkrito in skesano priznal. Upoštevajoč razne olajševalne okoliščine, ga je sodišče obsodilo na 2 leti in mesec dni strogega zapora.

Požar v Pečicah

Novo msto, 27. avgusta

Marljivi vaščani v Pečicah pri Tihaboju so bili včeraj popoldne ravno pri svojih poljskih delih, ko so se naenkrat pričeli valiti z juga proti vzhodu težki črni oblaki, v katerih je neprestano pobliskovalo. Okrog dveh popoldne je nenadoma udarila strela v hleve posestnikov Jožeta Vrane in Franceta Hrovata in zantila ogenj, ki se je naglo razširil še na sosednja gospodarska poslopja, ki jih je v dobri uri uničil.

Prva sta prihitela na pomoč posestnika Anton Žlemberger in Joža Kolenc, ki sta vdrla v goreči Hrovatov hlev in spravila iz njega nekaj prašičev vola in junca. V Vraninem hlevu so med tem že poginile tri krave in debela svinja. Pozneje so morali pobiti še Hrovatovega vola in junca, ki sta dobila prehude opekline.

Zaradi pomanjkanja vode je reševalno delo močno trpelo. Na vasi so bili vsi vodnjaki prazni. Čez nekaj časa so prihiteli na pomoč gasilci od Sv. Križa pri Litiji in Sel, pa tudi oni niso mogli ničesar proti ognju, ker ni bilo nikjer večjihkoličin vode. Pri gašnju bi domačin Matevž Štrukelj kmalu poplačal svojo požrtvovalnost z lastnim življenjem. V višini 15 metrov je izgubil ravnotežje in padel. Bil pa je še toliko priseben, da se je v zadnjem hipu vjel na neki drog in si tako rešil življenje.

Hrovatovo ženo je strela tako oplazila, da je padla v nezavest, vendar si je kmalu opomogla. Obema posestnikoma je ogenj poleg gospodarskih poslopij uničil vse seno, žito, slamo, mlatilne stroje, slamoreznice, vozove in ostalo gospodarsko orodje. Škoda je zelo velika.

Izpremembe v orožniški službi

Beograd, 27. avgusta p. V orožniški službi so bile izvršene važne spremembe. Za komandanta orožništva je imenovan divizijski general Jovan Naumovič, doslej komandant potijske divizijske oblasti; za pomočnika komandanta orožništva pešadijski brigadni general Kosta Vujičič, doslej sodnik pri velikem vojnem sodišču; za vršilca dolžnosti začasnega sodnika pri velikem vojnem sodišču orožniški brigadni gen. Stojan Trnkopovič, dosej pomočnik komandanta orožništva. Razrešen je svojih dosedanjih dolžnosti divizijski general Dušan Markovič. Pešadijski brigadni general Vladimir Miloševič je upokojen in postavljen v rezervo, obernem pa odlikovan z redom Jugoslovenske krone II. stopnje. Upokojenih je bilo še nekaj polkovnikov in podpolkovnikov.

Barbusse hudo zbolel

London, 27. avgusta. n. Iz Moskve je prispela vest, da leži v kremelski bolnici hudo bolan znani literat Henry Barbusse.

Kmečki nemiri na Grškem

Atene, 27. avgusta. AA. V Pilosu je prišlo do velikih demonstracij kmetov proti upravi za trgovino s suhim grozdjem in sicer zaradi slabih cen grozdja. Kmetje so skušali zažgati poslopje uprave. Okrog 10.000 oboroženih kmetov je pripravljenih na pohod v Kalamato.

Oblasti so proglasile v vsej pokrajini Mesniji izredno stanje. Navzlic temu pozivajo po vseh vaseh kmete z zvonenjem zvonov k nadaljnji akciji.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Hladnejše, izpremenljivo vreme.

Vsem, ki ste jo poznali, naznanjamo žalostno vest, da nam je po dolgem in mučnem trpljenju umrla naša dobra mamica, stara mamica, sestra, teta in tašča, gospa

Ana Burdych

roj. Guštin

vdova po lekarnarju in posestnica

danes ob 5. zjutraj, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 63 let.

Našo blago pokojnico spremimo k večnemu počitku v četrtek dne 29. t. m., ob 17. uri, na tukajšnje pokopališče.

ŠKOFJA LOKA, dne 27. avgusta 1935.

ŽALUJOČI OSTALI.

Naši kraji in ljudje

Odposlanstvo rumunskega tiska v Ljubljani

Rumunski tovariši z damami v družbi naših novinarjev

Ljubljana, 27. avgusta.

Na potu na Bled se je danes ustavila v Ljubljani večja delegacija rumunskega tiska. Del gostov je prispel nepričakovano že s poncčnim brzovlakom, drugo skupino pa so ljubljanski novinarji prijateljsko sprejeli ob prihodu ekspresa. Rumunske novinarje je v imenu ljubljanskih tovarišev pozdravil dr. Kuhar, gospodične iz »Jutrove« redakcije pa so jih okitile s slovenskimi nageljčki. V celoti je prispelo 16 novinarjev, nekateri tudi z damami.

Popularni jazzband na nebotičniku (z direktorjem kavarne v sredini) je seveda tudi pri zakuski rumunskih novinarjev skrbel za dobro razpoloženje

Predstavitelji rumunskega tiska so si v teku dopoldneva ogledali Ljubljano. Okrog pol enajstih so se v spremstvu nekaterih domačih novinarjev zbrali na terasi kavarne Nebotičnik, odkoder so vzhičeno uživali krasen razgled na Ljubljano in bližnjo okolico. Tu jim je ljubljanska sekcija Jugoslov. novinarskega udruženja priredila zakusko, ki ji je ravnateljstvo kavarne posvetilo vso skrb in prijetno zadovoljilo odlične goste. Kavarniški orkester je njim v počast igral rumunske in domače skladbe. Nato si je velik del gostov ogledal še grad.

Ob 13. uri se je pričel v hotelu Union banket, ki sta ga priredili banska uprava in mestna občina ter povabili tudi zastopnike domačega tiska, da so tako še bolj poglobili tovariške vezi z rumunskimi novinarji. Gostitelja sta predstavljala pomočnik bana dr. O. Pirkmajer in podžupan prof. Evgen Jarc. Po odlično pripravljenem kosilu je otvoril vrsto napitnic pomočnik bana dr. O. Pirkmajer, ki je napil vladarjema obeh zaveznických držav, poleg tega pa izjavil svoje veselje, da lahko pozdravi v Ljubljani zastopnike rumunskega tiska. V imenu ljubljanske mestne občine je spregovoril v francoščini podžupan Jarc, nakar se je oglasil za Rumune predsednik združenja rumunskega tiska v Bukarešti in glavni urednik »Adeverula« Branistianu. Predsednik ljubljanske sekcije JNU, glavni urednik »Jutra« Stanko Virant je izrekel toplo dobrodošlico v imenu domačih novinarjev, nakar je imel napitnico še urednik dr. Kuhar v imenu obolelega zastopnika Presbiroa g. Zobca. Urednik bukareškega tiskovnega urada Badautza je prijateljsko nazdravil ljubljanskim novinarjem in njihovi organizaciji a naš redakcijski tovariš J. Prunk je učinkovito zapel staro slovensko pivsko pesem »En starček je živel«, ki so jo Rumuni sprejeli z burnim ploskanjem. Zdravice je zaključil direktor velikega bukareškega lista »Universul« Popesco-Necsesti, ki je s toplimi besedami proslavljal lepoto naše zemlje in tolmačil razigrana čuvstva rumunskih gostov, katere je navdušilo vse, kar so videli v našem mestu.

V popoldanskih urah so se prikupni gostje odpeljali z avtobusom na Bled, da prisostvujejo deseti konferenci Male antante, ki ima v njih vnete prištaše in ognjevite propagatorje.

Smrt zgledne narodne matere

Škofja Loka, 27. avgusta

Davi je umrla ugledna gospodinja, odločna narodnjakinja, posestnica ga. *Ana Burdychova.* Zahrbtna bolezen je že dalje časa izpodkopavala krepko telo, vendar je novica o smrti presenetila vso Škofjo Loko. Še sinoči se je pokojnica kretala med svojci, a davi je zapadla agoniji in se ob 5. zjutraj v 63 letu preselila v večnost.

V grob leže srčno dobra, plemenita slovenska žena in mati. 40 let mineva, od kar se je preselila iz Metlike, kjer si je bila izbrala v pokojnem g. Ervinu Burdychu svojega zakonskega druga, v Škofjo Loko, ki ji je postala drugi dom. Vsa leta se je mnogo kretala v društvenem življenju, zlasti je bila vneta za napredek bivše Narodne čitalnice. Vsekakor pa je njena prva skrb bila posvečena družini, saj je bilo treba skrbeti za vzgojo in kruh petim sinovom in štirimi hčerkam. Danes so že vsi na lepih položajih le Zdenko je ugrabila smrt v cvetu mladosti, a Boguš se je smrtno ponesrečil pod Ljubnikom. Od gospe Burdychove siromaki niso nikoli odhajali praznih rok. Plemenita je bila in njen duh je prežel vso ugledno družino, ki danes skrušena objokuje smrt predobre matere. K večnemu počitku bodo gospo spremili v četrtek ob 17. Njen spomin bo ohranjen v časti, svojcem izrekamo iskreno sožalje!

Želje mladih učiteljev

Iz vrst mladega učiteljstva smo prejeli:

V nedeljskem »Slovencu« smo čitali poleg želj, ki zadevajo šolo in vzgojo, tudi mnoge želje, ki naj bi pomagale učiteljstvu samemu. Kot učitelju se mi je zdelo čudno, da v 12 zahtevah, ki jih nekako stavlja JUU v svoj program, nisem zasledil niti ene, ki bi se tikala mlajšega učiteljstva. Vse so le borba za pravice starejših, oziroma učiteljic, tri se dotikajo tudi mlajših. Mislim, da imajo tudi mladi pravico do zaščite, ki bi jo bilo treba krepkeje poudariti.

Naj omenim samo eno tako zahtevo. Mnogi mladi učitelji morajo vsako leto podati ostavko na državno službo, da gredo odslužit vojaščino. S tem izgubijo službo, leta in svoje mesto ne samo za čas, ki služijo svoj kadrovski rok, temveč navadno tudi še precej časa potem, ko morajo čakati na ponovni sprejem v državno službo. Po odslužitvi vojaščine mora ubogi učitelj, ki je imel prej 900 Din mesečne plače, čakati še dolgo na službo, za katero mora ponovno vlagati prošnjo s kakimi 20 prilogami, vsaka priloga pa mora imeti še po 2 prepisa, vse kolkovano. Če odide obrtnik služit vojaščino, ima žena pravico, da vodi obrt do njegove vrnitve. Učitelj mora pustiti vse, njegova družina ima pravico, da od gladu pogine ali pa se pogrezne v dolgove.

Mislim, da bi med potrebnimi in nepotrebnimi zahtevami bila pač dolžnost učiteljske organizacije, da bi dosegla vsaj brezplačen dopust za učitelje, ki gredo služit vojaščino, da bi se po odslužitvi mogli vrniti brez prošenj na svoja stara mesta. S tem bi bila država gotovo zadovoljna, saj bi je ne stalo nič, olajšana pa bi bila beda mladega učitelja.

To bi bila ena izmed zahtev nas mladih, ki se mora brezpogojno doseči. Če JUU tega ne more ali noče doseči, potem res ne vem, zakaj naj bodo stotine mladih učiteljev še nadalje njegovi člani. Mislimo, da tudi tukaj velja geslo, ki se ravno med nami največ uporablja in izrablja: »Enaka pravica za vse!«

Še besedo o Tavčarjevem spomeniku v Poljanah

Na moj članek o tem, kje naj bi stal, odnosno kje naj ne bi stal spomenik dr. Ivanu Tavčarju v Poljanski dolini, se je oglasil v nedeljo g. A. G. v »Glasu Naroda« Opisuje spomenik in zagovarja načrt odnosno prostor za spomenik, ki ga je izbral g. Plečnik pred Tavčarjevo rojstno hišo, Kosmovo domačijo v Poljanah. Ne mene, ne drugih, ki poznajo razmere in lego te hiše in prostor pred njo, ni g. A. G. prepričal o pravilnosti načrta. Naj bo spomenik še tako neznaten, pred Kosmovo hišo ne spada, ker bo še bolj skrit kakor hiša sama. Kdor pozna razmere kakor jaz, ki sem preživel dolga desetletja med kmeti, ve, koliko se pazi na take stvari. Pred Kosmovo hišo, kjer je gospodarju itak že tesno za prostor, naj se še spomeniku ogibajo! Morda bi se prvo leto spomenik še uvaževal, a potem vedno manj, dokler ne bi bil ves založen in spomeniku nič več podoben.

Na ta prostor torej spomenik ne spada. Tu kaže vzidati v rojstno hišo, kakor sem že zadnjič poudaril, preprosto ploščo s kratkim napisom in datumom rojstva in smrti. Kolikor poznam hišo, ne vem, da bi bila tako vlažna, da bi vlaga mogla plošči škodovati. Zob časa pa itak polagoma vse okruši in obrabi. V ostalem pa je ves prostor bolj senčnat in vlažen, kakor solnčen in suh. Ne bodo potekla leta, ko bodo tudi ti, ki se zdaj zavzemajo za načrt pritrdili meni. Počakajmo s spomenikom in skušajmo že razpoložljivi fond pomnožiti. Morda bo le šlo pri vseh sedanjih težkočah, da postavimo primeren spomenik sredi vasi ob cerkvi, kamor spada, kar priznava tudi g. A. G. in kakor je po spisu »Glasa Naroda« povzeti, tudi gg. dr. Lončar in mojster Plečnik.

Lovro Perko.

Nad 500 tisoč stotov sadja

Pričakujemo 150 milijonov dinarjev dohodkov

Ljubljana, 27. avgusta.

Sadjerejci in sadjarski strokovnjaki so zadnje dni na podlagi informativnih poročil iz posameznih srezov izvršili splošno cenitev, koliko bo nesla letošnja letina v dravski banovini. Letina je gotovo za najmanj 50% slabeša ko lanska, ki je bila ena najbogatejših v zadnjih 10 letih. Katastrofalna majska pozeba je napravila tudi na sadju ogromno škodo, ki je še ni mogoče točno preceniti. Samo metliški srez, ki je utrpel po poznejši katastrofalni suši do 3 in pol milijona škode na raznih pridelkih, je trpel po majski pozebi na vseh kulturah do 3 milijone škode.

Zgodnje sadje je zaradi majniške nesreče bilo skoraj docela uničeno, pozno sadje, se je obneslo srednje. Najbolje so letos obrodila jabolka. V vseh 25 srezih banovine cenijo pridelek jabolk na približno 440.000 metrskih stotov. Če računamo ceno jabolkam po 3 Din kg, bodo letos nesla do 132.000.000 Din. Podatki po posameznih srezih prav nazorno kažejo, kje so razne ujme napravile največjo škodo in kje je bilo sadje hudo prizadeto po pozebi in deloma tudi po suši. V brežiškem srezu cenijo pridelek jabolk na 5000 q, v črnomaljskem na 950 q, v metliškem le na 500 q. Nasprotno pa izkazujejo prav lepo letino jabolk po nekaterih štajerskih srezih. Tako cenijo v celjskem srezu jabolka na 40.400 q. V kočevskem jih bo okrog 12.900, v laškem 14.700, v ljubljanski okolici 25.000, v ljutomerski 23.000 q. Najbolje so jabolka obrodila: mariborski desni breg 50.600, mariborski levi breg 102.500 in ptujski srez 80.500 q.

Zgodnje, jesenske in zimske hruške so slabo obrodile. Vsega cenijo na 33.950 q v vrednosti okoli 10,185 000 Din. Po nekaterih srezih je bila letina hrušk prav slaba, tako ceni krški srez hruške samo na 50 q, mariborski desni breg na 150 q, mariborski levi breg na 6100 q in ptujski srez na 2000 q Češpelj in sliv bo v dravski banovini 28.490 q v vrednosti okoli 8 in pol milijona dinarjev. Breskve in marelice so cenjene na 950 q, orehi na 2950 q in domači kostanj na 3660 q.

Celotno bo letos sadna letina vrgla 510.000 q v splošni vrednosti blizu 150,000.000 Din. Da bi šlo po sreči!

Veliko Celje v številkah

Prostrana občina šteje zdaj nad 17.000 prebivalcev

Celje, 27. avgusta.

Z združitvijo mestne in okoliške občine se mesto Celje ni samo povečalo, ampak je tudi izpremenilo svoje lice. Zanimivi so nekateri statistični podatki. Po ljudskem štetju iz leta 1931. ima novo Celje 17.255 prebivalcev, ki živijo na ozemlju 37 km² (Pariz ima 78 km²), gostota naseljenosti znaša 460 na km², prej je znašala v mestni občini 4.700 na km². Od 37 km² površine je: 1548 ha gozdov (41,2% površine - višje kot povprečje v Jugoslaviji, ki je 30,5%), 976 ha travnikov (26%), 761 ha njiv (20,3%), 140 ha davka prostega ozemlja (3,8%), 129 ha pašnikov (3,4%), 90 ha vinogradov (2,4%), 52 ha vrtov (1,4%), 29 ha zazidanega sveta (0,8%), 14 ha nerodovitne zemlje (0,4%) in 1 ha močvirja (0,05%).

Mesto predstavlja nepravilen četverokotnik. Krajši stranici sta dolgi okrog 6 km, daljši 7 km. Meja mestne občina teče od Levškega mosta ob potoku mimo vasi Brdnica na vrh Vel. Slomnika, od tu na železniški most pri Tremerju, potem preko Vipote po grebenih na Tolsti vrh, ob vaseh Zvodno in Osenica za Hribom sv. Jožefa mimo mestnega pokopališča, ki pa je že v občini Teharje, k izlivu Hudinje v Voglajno, nato ob Hudinji do mosta pri Šmarjeti, tu preko državne ceste na hrib nad Lahovno, med vasjo Slatino in Lokrovcem, nad Medlogom skoro do graščine Zalog, preko spodnje Levške gmajne obide Levec, ki spada pod Petrovče, ter od tu na levški most. Meja je dolga preko 30 km. V mestnem območju so sledeči kraji in vasi: Košnica, Polule, Breg, Sp. in Zg. Lisce, Miklavžev hrib, Babno, Medlog, Lava, Lopata, Ložnica, Dobrova, Lokrovec, Ostrožno, Gaberje, Sp. in Zg. Hudinja, Pečovnik, Vipota, Pristava, Zagrad in Zavodna. V območju mestne občine Celje so poleg drugih sledeči večji vrhovi: Tolsti vrh (838 m), Grmada (722 m), Vel. Slomnik (716 m), Kom (576). Najnižja točka je železniški most pri Tremerju (233 m), višinska razlika med najvišjo in najnižjo točko znaša 605 m. Slovensko planinsko društvo oskrbuje na mestnem teritoriju na izletniški točki Celjsko kočo v višini 700 m, poleg tega pa več markiranih potov.

Ko dobi to veliko, novo Celje novega župana in nov mestni svet, ki jih bo imenoval g. notranji minister, čaka novo občinsko upravo težka naloga, da spravi v harmoničen sklad v mnogočem nasprotujoče si interese tako raznolikega prebivalstva.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

prirodne **Franz Josefove** grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Kupuj domače blago!

Inž. Albert Plemelj:

Pomen cest za razvoj tujskega prometa

Z nastopom lokomotive in naglim razvojom železnice je prešel promet, tako tovorni kakor osebni, s ceste na vezani in železni tir. Prav hitro so izgubile ceste pomen daljinskih prometnih poti, kakor so bile rimske ceste in zveze pristanišč s centri v notranjosti posameznih držav. Pa tudi lokalne prometne arterije, ceste ki so bile le zveznice sosednih naselij so prevzele le dovozni promet k progi in železniškim postajam. Nastalo je novo prometno stanje: železnica je izrazita daljinska prometna pot z velikim prometnim območjem, iz katerega potuje tovor k železnici in od železnice k konsumentu po dovoznih cestah. Prav tako pa tudi potniški promet; tako so služile ceste celo stoletje le dovoznemu prometu v območju železnice. Le redki so primeri, kjer se je smer prometa razvila vzporedno z železnico in predstavljala samostojno prometno pot.

Razvoj motornih vozil pa je to prometno stanje preobrazil; skoraj neopazno prehaja promet počasi z železnice nazaj na cesto. Avtomobil je na cestah mnogo bolj gibčen kakor železnica na vezanem tiru, opravlja svoje delo neposredno na vsej ploskvi prometnega območja in tovor lahko povsod sprejema. Zato sta se osebni promet in komadna tovarna roba preselila na avtomobil in cesto, zlasti na kratkih in srednjih transportnih razdaljah. S tem so nastala k železnici paralelna pota in začela se je spet tekma med cesto in železnico. Prvotno je veljalo prepričanje, da bo osebni promet na velike razdalje ostal na tiru in železnici; to pa je bilo povsem neupravičeno naziranje saj se že danes vidi, kako hitro se seli nazaj na cesto.

V takih prometnih razmerah je na splošno tudi tujski promet, ki doživlja pri nas od dne do dne večjo krizo. Novodobni turistični promet se poslužuje že v veliki meri ceste, ker se je v svojem bistvu spremenil na prehodni promet za obisk cele vrste krajev, letovišč, pokrajin in celo držav. Pa tudi gostje, ki prihajajo v posamezne kraje na dalše letovanje, se radi poslužujejo skupinskih izletniških potovanj z osebnim avtom ali avtobusom.

Značilen primer turističnega prometa nam kaže tujsko prometna enota Alp in Italije. Tu je dvojen promet: tujci, ki letujejo v Alpah, se vozijo na kratke izlete v Italijo, potniki v Italiji pa se med potjo ustavljajo v Alpah. Ta promet je zlasti porasel z razvojem motornih vozil in prometa na cesti, kar nam kaže naslednja statistika Švice in Italije.

Švico je pasiralo z večjim ali manjšim postankom v številnih letoviščih tolo število osebnih motornih vozil:

Leta	1918	1920	1925	1928	1932	1933	1934
Število vozil	10.542	3.339	36.380	103.030	194.631	227.465	265.508

V tej tabeli je poudarka vredno razmerje med številom voz v letu 1928, in 1932, t. j. v času najhujše gospodarske depresije v Evropi. Upravičen bi bil torej sklep, da je postalo potovanje z avtomobilom cenejše kakor z železnico, upoštevajoč pri tem pač vsa dejstva, ki odločujejo stroške potovanja (izbera nočevanja, prehrane, nakup goriva i t. d.).

Točnejšo in nazornejšo sliko prometnega stanja nam daje statistika Italije za leto 1933:

Vseh turistov je bilo 2.5 milijona; z motornimi vozili je prišlo 1.5 milijona ali 59% vseh gostov, po železnici 900 tisoč, po vodi in v zraku pa 2.400 tujcev. V letu 1934. je promet z motornimi vozili narasel že na 2 milijona gostov, medtem ki so ohranila ostala prometna sredstva višino iz prejšnjega leta. Ti dve statistiki jasno podčrtavata stalni porast motoriziranega prometa na cesti in sorazmerni padec na železnici. Z uvedbo in stalnim napredkom razvoja velikih avtobusov pa je hkratu omogočeno tudi potovanje po cesti vsem slojem ljudstva, tako da je mogoče računati na reelen in smotren razvoj turistične industrije le v deželah, kjer je omogočeno obratovanje automobila v ekonomskem in prometno-tehničnem oziru. Pri tem pač ne smemo prezreti udobnosti in prednosti potovanja z avtomobilom in mentaliteto povojnega človeka, ki živi v dobi moderne tehnike.

Avtomobilskemu prometu, katerega bistvena lastnost je velika hitrost, pa seveda ne morejo ustrezati ceste, ki so služile prometu s počasnimi vprežnimi vozili. Tudi trase kot celote pogosto ne ustrezajo potrebam novega prometa, saj je pretežna večina cestnega omrežja nastala iz zveznic posameznih naselbin, in je njih izpeljava neprirodna ter niso upoštevani osnovni elementi sodobne trase niti v tlorisni izvedbi, niti višinskih razmerjih in oblikovanju. Avto zahteva osnovno preobraženje ceste v daljinske prometne poti z utrjenim voziščem, tako da bo cesta udobna in varna za potovanja z veliko hitrostjo. Zato morajo ustrezati ceste vsem prometno-tehničnim in obratnim pogojem; zgrajeni morajo biti loki velikih polumerov hitrosti ustreza joče zorno polje z veliko razgledno in potrebno zavorno dolžino ceste, primernimi in oblikovanimi vzponi in padci, utrjeno vozišče s pravilnim prečnim sklonom, odtokom vode in urejeno signalizacijo. Vse to dovoljuje hitro obratovanje vozil, da vožnja ni preveč sunkovita, da je mirna in udobna. V drugi vrsti pa vpliva tudi na višino obratnih stroškov, s čimer posega v vprašanje cenenosti obratovanja. Cesta, ki nima izpolnjenih teh pogojev podraži potovanje, ker se prekomerno obrabljajo obroči, razrahlja in skvari konstrukcija vozila, neenakomerno obremenjujejo vzmeti in motor, in se s tem poveča tudi poraba goriva in maziva. Iz istih vzrokov se pojavljajo na slabih cestah še številni defekti na vozilu ki vplivajo skrajno neugodno na udobnost in hitrost potovanja ter razpoloženje potnikov.

Poleg dobre ceste je še pomemben faktor motorizacije prometa kupna cena pogonskega goriva in višina javnih dajatev. Za osebni promet prihaja v prvi vrsti v poštev cena bencina in olja, kar je še posebnega pomena za razvoj tujskega prometa. Tujec se bo odločil za obisk tistih držav, kjer je gorivo poceni. Pri tem je treba pač ponovno naglasiti, da je današnji tujski promet z avtomobilom po večini le nepretrgano potovanje iz kraja v kraj, in je potem umljivo, da je višina stroškov obratovanja v veliki meri odločilna za izbero poti. Poudariti je treba, da tujec z avtomobilom laže regulira tudi življenske izdatke na potovanjih s tem, da izbira za prenočevanje in prehrano neznatne in cenejše kraje v bližini ali med posameznimi tujsko prometnimi centri ali mesti, kjer se mudi čez dan. Zato je potovanje po cesti tudi v dragih pokrajinah cenej-

Domače vesti

• **Proslave kraljevega rojstnega dne v Beogradu** se bodo udeležili tudi vsi senatorji in narodni poslanci, ki so bili od svojih zbornic že pozvani, da pridejo 5. septembra v Beograd.

• **Proslava 100 letnice rojstva Davorina Jenka v Dvorjah pri Cerkljah** (železniška postaja Kranj) bo nepreklicno ob vsakem vremenu v nedeljo 8. septembra. Spored prireditve: Ob 10. sv. maša v Dvorjah z ljudskim petjem, ob 14. po cerkvenem opravilu pa bo slavnostni sprevod iz Cerkelj v Dvorje, kjer stoji na mestu rojstne hiše spomenik skladatelju, ki je komponiral našo narodno himno »Naprej zastave slave« in našo državno himno »Bože pravde«. Po sprevodu, ki se ga bo udeležilo večje število oseb v narodnih nošah, katere so po tej poti ponovno vabljene, bo blagoslovitev spomenika. Slavnostni govor bo imel cerkljanski rojak, kanonik in skladatelj dr. Kimovec iz Ljubljane. Nato bo godbeni in pevski koncert Jenkovih skladb na slavnostnem prostoru v Dvorjah »pri Podjedovih«, kakor se rojstni dom skladatelja po domače imenuje. Zatem bo prijetna ljudska zabava, h kateri najvljudneje vabi odbor vse one, ki jih je morda nehote prezrl s posebnim vabilom. Še prav posebno so pa vabljeni vsi pevski zbori, godbe in vsi oni, ki hočejo proslaviti tudi Davorina Jenka, kakor so proslavili pesnika Simona Jenka v Podreči. Oba, četudi nista v sorodni zvezi, sta nam v zelo težkih časih spesnila in komponirala slovensko himno, Davorin pa je komponiral državno. Na to smo lahko ponosni in temu ponosu bi imeli dati zadoščenja v najdostojnejši proslavi skladateljeve 100-letnice rojstva.

• **Profesorski kongres v Nišu.** Jugoslovensko profesorsko društvo bo imelo svoj 17. redni kongres 8. in 9. septembra v Nišu v prostorih Sokolskega doma. Udeleženci kongresa se morejo do 1. septembra prijaviti predsedniku pripravljalnega odbora g. Todoru Vidojkoviću, direktorju ženske gimnazije v Nišu.

• **Koroški narodni tabor bo v nedeljo na Poljani pri Prevaljah.** Posetite ga! Spored bo trajal ves dan. Ob 9.30 bo prihod povork na Poljano, ob 9.45 blagoslovitev spominskega knežjega kamna in govori. Ob 10.15 sv. maša ob spominskem kamnu, ob 13.30 pa uprizoritev slavnostne igre Franceta Brenka: »Poslednje ustoličenje« s sodelovanjem 200 igralcev. Sodelujejo tudi pevski zbori Ipavčeve in Hubadove pevske župe ter mežiška rudniška godba. Cene prostorov so: sedeži po 20, 12, 8 in 6 Din, stojišče 5, otroci 1 Din. Posetite prireditev obmejnih Slovencev in pridite v velikem številu na to edinstveno, važno kulturno prireditev.

★ **Častno imenovanje bačkega episkopa dr. Čirića.** Te dni se je vrnil v Novi Sad bački episkop dr. Irinej Ćirić, ki je sodeloval pri rednem letnem sestanku izvršilnega odbora mednarodne zveze za prijateljstvo med narodi s pomočjo cerkva. Ta sestanek se je letos vršil na Danskem. Episkop dr. Ćirić je bil izvoljen za predsednika upravnega odbora te mednarodne zveze, ki uspešno deluje za zbližanje in prijateljstvo med narodi. Ta pomembna mednarodna cerkvena organizacija je imela leta 1933 svoj sestanek v Novem Sadu in episkop dr. Ćirić je že dolga leta njen zaslužni odbornik. Njegova izvolitev za predsednika upravnega odbora je v čast pravoslavni cerkvi in vsej naši domovini.

• **Važna konferenca o eksistenčnih vprašanjih naših mornarjev.** Na Sušaku se je vršila po predlogu delavskih zbornic iz Splita in Zagreba, centralnega urada za posredovanje dela in organizacij naših mornarjev konferenca, ki je razpravljala o raznih zadevah, ki so življenjsko važne za naše mornarje. Glavna točka razprav je bilo službeno razmerje mornarjev in evidenca zaposlitve. Sprejet je bil sklep, naj izvršuje vse namestitve mornarjev urad, pri katerem morajo biti v evidenci vsi zaposleni in tudi nezaposleni mornarji. Lastniki ladij ne smejo najemati mornarjev, ki niso v tej evidenci. Urad za namestitve bo izdal mornarjem posebne knjižice, pristaniški uradi pa bodo vodili kontrolo, da tudi v nujnih primerih ne bodo ukrcani na ladjah mornarji, ki niso registrirani pri uradu za namestitev.

• **Odgoditev obiska angleške mornarice.** Obisk edinic sredozemske angleške mornarice, ki je bil napovedan za ta mesec v naših pristaniščih, je bil sedaj odložen, ker še niso končani veliki manevri angleške mornarice, pri kateri sodelujejo tudi edinice sredozemskega brodovja.

• **Kr. vojna mornarica sodeluje,** kakor smo že poročali, na veliki pomorski razstavi »Naš Jadran«, ki bo prirejena v okviru letošnjega jesenskega ljubljanskega velesejma od 5. do 16. septembra. Razstavni materijal za razstavni oddelek kr. mornarice je v štirih vagonih že prispel v Ljubljano. Razstava kr. mornarice bo zavzemala skoro ves največji paviljon na sejmišču. Materijal, ki bo razstavljen, je zelo lep in takih stvari naši ljudje večinoma sploh še niso videli. Da je bilo sodelovanje kr. mornarice omogočeno gre predvsem zasluga g. ministru za vojsko in mornarico Petru Živkoviču, ki je dovolil udeležbo. Za čim lepšo izvedbo razstave pa so se še posebej potrudili g. kontreadmiral Marjan Polič, g. kapetan boj. broda in načelnik štaba komande mornarice Stjepan Banekovič ter g. kapetan fregate Mirko Pleiveis. Že sama razstava kr. vojne mornarice je vredna, da si jo ogleda prav vsakdo, ker nekaj tako edinstvenega bo težko še kdaj videl.

„VERA“
modni salon — Nebotičnik
VI. nadstr., telefon 24-63
zopet redno dela

• **Na mednarodni kongres za proučevanje življenja in gibanja prebivalstva,** ki bo od 28. t. m. do 8. septembra v Berlinu, je odpotoval kot zastopnik Jugoslavije bivši minister dr. Niko Zupanič, ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani. G. dr. Zupanič bo imel na kongresu znanstveno predavanje o antropološki estetiki kmečkega ljudstva v Jugoslaviji.

★ **Poročil se je** znani ljubljanski posestnik in gostilničar pri »Sokolu« g. Joško Hubad z gdč. Metko Ilnikarjevo. Bilo srečno.

• **Razstava akademskega slikarja I. M. Germa na Bledu,** je bila v nedeljo zaključena. Med obiskovalci je bilo več odličnih oseb; tako od Hrvatov minister na razpoloženju dr. T. Alavpović in član dunajske opere Nikola Zec, od Slovencev soproga ministra na razpoloženju gospa A. Kramerjeva, ki je kupila dve sliki: »Topol ob Kolpi« in »Kita cvetja«, nadalje gospa soproga bana Olga Pucova ter župan Vovk. Od figuralnih del so žela posebno priznanje: avtoportret, siesta, starčeva molitev, pri čitanju, pomlad in pri počitku, od pokrajin: Savica, triptih Baška, poletni večer na Jadranu, slikovit prizor pri Podbrežju ob Kolpi, Belopeško jezero ter most in jez v Vintgarju; mlajši obiskovalci so kazali mnogo zanimanja tudi za razstavljene šolske izdelke. Blejci želimo umetniku, da bi žel več zanimanja za svoje stremljenje pri nadaljnih razstavah.

★ **Gasilske cevi naših gasilcev so prekratke,** da bi lahko skozi nje napeljali morsko vodo, ki prispe z vlakom za veliko ribarsko razstavo v Ljubljano. V treh velikih tako zvanih cisternah, ki drže po 10.000 litrov, jo bodo pripeljali. Prevoz morske vode v Ljubljano je cel problem. Ni dovolj, da je voda slana za morski akvarij, temveč mora biti povsem nepokvarjena. V hrastovih sodih se pokvari, ker se veže s creslovino ter je nerabna za akvarij. Morske ribe kmalu poginejo in razstave je konec. Morske vode pa tudi ne smejo prevažati v železnih posodah, ker sicer tudi nastane kemičen proces (rja) ter se voda pokvari. Zagrebška razstava baš zaradi tega ni dosegla popolnega uspeha, ker niso posvečali dovolj pozornosti prevozu vode in filtraciji. V Ljubljano bodo pripeljali morsko vodo v cisternah, ki so sicer železne, toda previečene s kositrom. Kakor rečeno, gasilske cevi so prekratke, da bi z njimi spravili vodo s kolodvora na velesejem, zato jo bodo zvozili z mestnim škropilnim avtomobilom, ki je tudi pokositran.

ELITNI KINO MATICA
Tel. 21-24 Tel. 21-24
Danes ob 4., 7¼. in 9¼. uri.
Valerij Inkišinov
v filmu povojne Rusije
Volga v plamenu

ZDRAVILIŠČE
RADIO-THERMA, LAŠKO.
Radioaktivne termalne kopeli (37·5 C.). Najučinkovitejše zdravljenje vseh vrst revmatičnih obolenj, ženskih bolezni, arterioskleroze, i. t. d.
Znižane cene.
Od 1. septembra dalje pavšalna penzija za 10 dni, Din 600·—, za 20 dni Din 1.100.—. V tej pavšalni penziji je vračunana soba, štirikrat dnevno prvovrstna hrana, kopeli, zdravniška preiskava in vse takse.
Zahtevajte prospekte od uprave zdravilišča!

★ **Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda** opozarja vse podružnice, da se udeleže vsi delegati in kolikor mogoče veliko število članov jubilejne skupščine, ki bo 15. septembra. Skrb vseh pravih rodoljubov bodi, da dostojno proslavimo 50-letni jubilej družbinega dela za svobodo in kulturni napredek našega naroda.

★ *Morje, morje!* bodo vzklikali obiskovalci na ribarski razstavi na velesejmu, čim bodo zagledali povsem naraven posnetek morskega dna. V šestih velikih akvarijih, ki bo v njih krožilo 30.000 litrov morske vode, nam bo pokazalo življenje v morju v prerezu. Vse bo naravno, toda še nazornejše, kakor če proučuješ morsko življenje v naravi. Ribarska razstava na velesemu ne bo zaradi tega samo izredno zanimiva, temveč tudi poučna. Kdor si ogleda pripravo za njo zdaj, že sprevidi da bo neprecenljiva škoda, ker ne bo mogla ostati trajno v Ljubljani, ki silno pogreša akvarij za morske živali. Dolge mesece so se pripravljali na razstavo, temeljito so morali proučiti gradivo glede gradnje čistilnih naprav in pogoje za morske življenje. Da prirejajo razstavo res s pravo temeljitostjo, pa dokazuje dovolj že to, da so se odpeljali na Sušak po obrežno kamenje, ki bodo z njim obložili dno akvarijev. Pripeljali bodo tudi zelo mnogo morskih rastlin, ki jih bodo morali posebno skrbno zaviti, da bodo spet zaživele v akvarijih na razstavi. V ta namen pripravljajo te dni na velesejmu posebne zavojčke za prevoz rastlin. Ko bodo akvariji spremenjeni v morsko dno, bodo pripeljali na razstavo morsko vodo, končno pa ribe in druge morske živali.

Zvočni kino Ideal
Danes ob 4., 7 in 9¼ uri zvečer
Smeh, veselje in zabava v filmu
Dekleta brez postelje
Vstopnina: Din 4.50, 6.50 in 10.—.

• **Pomota** se je vrinila v včerajšnje naznanilo o smrti v rodbini veleposestnika in trgovca g. Krainerja iz Postojne. Umrla mu je hčerka Pepca in ne Betka, kakor je bilo pomotoma tiskano.

• **Odškodnina po zakonu o zatiranju živinske kuge.** Ministrski svet je predpisal uredbo o dopolnitvi člena 98. zakona o pobijanju in zatiranju živinske kuge. S to izpremembo je urejeno vprašanje izplačila odškodnine za zaklane konje, obolele na smrkavosti. Izplačilo bo vršila komisija po opravljeni precenitvi takoj na mestu. Po dosedanjem postopku so morali lastniki konj po ugotovitvi kuge čakati po več mesecev na povračilo škode za zaklane konje. Odškodnino bo izplačal lastniku veterinar, ki bo dobil vnaprej denar proti začasnemu potrdilu.

• **Christofov zavod, znani enoletni trgovski tečaj, Ljubljana, Domobranska cesta 15** vpisuje dnevno ves avgust in september. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 120 Din. Pouk prične 1. oktobra. Zahtevajte prezplačni prospekt. Toplo priporočamo.

• **V sončno Dalmacijo** cenen 4 dnevni izlet: v Split, Trogir, Šibenik, Sinj in na Hvar; vesela trgatev grozdja; cel vinograd za izletnike! Podobna pojasnila pošlje uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana Šentpeterska vojašnica 2.

• **V Rajhenburg in Zagreb** — dva dneva za 55 Din s posebnim vlakom. Pojasnila pošlje uprava »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica 2.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

★ **Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani,** Kongresni trg 2.-II. (Trgovski učni zavod) je dosegel v preteklih letih najboljše uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšim programom, ki ga izvajajo samo prvovrstne učne moči. — Istotam se vrše razni večerni, jezikovni, strojepisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. — Priporočamo!

Iz Ljubljane

u— **Proslavo 100letnice rojstva skladatelja Davorina Jenka** pripravlja Glasbena Matica ljubljanska, katere častni član je bil pokojni avtor naše nacijonalne himne »Naprej zastava slave« in drž. himne »Bože pravde«. V Ljubljani bo proslava 8., 9 in 10. novembra. Red posameznih prireditev javimo pravočasno, obveščamo pa, da pripravljamo Jenkovo akademijo, šolsko prireditev, radijsko prireditev in vzidanje spominske plošče na hiši, v kateri je Davorin Jenko novembra 1914 umrl.

u— **Trnovski fantje so »zagradili«.** Zelo star je običaj, da kmečki fantje »zagrade« ženinu, ki prihaja iz tuje fare po nevesto. V Ljubljani se drže še stare navade poleg šentpeterskih tudi fantje iz prelepe fare trnovske. Tako so v soboto zvečer Trnovčani in mnogi drugi opazovali, ko so trnovski fantje zagradili v Cerkveni ulici blizu hiše g. Karla Kačarja, posestnika in zeljarja, ženinu iz Urbančkove hiše na Posavju, ko se je hotel peljati v trnovsko cerkev k poroki. Nedaleč od hiše št. 17., kjer je stanovala nevesta Kačarjeva, so na sredo ceste postavili mizo, pogrnjeno z belim prtom, in na njo liter cvička, spredaj pa sta dva trnovska fanta držala zlato verigo. Pred njo je stopil znani ptičar Marenkov Fronc kot najstarejši trnovski fant v spremstvu nekaterih drugih, ustavil mimo prihajajoči avto, ženinu izročil veliko listino in mu v imenu trnovskih fantov nazdravil s čašo rujnega vinca. Ženin se mu je vidno ganjen zahvalil, mu segel v roko ter mu izročil v kuverti bogat dar. Marenkov Fronc je še krepko zavriskal, nakar so odmaknili debelo zlato verigo in pustili vozove h poroki. Fantje so odšli zadovoljni v Bergantovo gostilno Naše gospodinje bodo brhko Kačarjevo zeljarico gotovo zelo pogrešale na ljubljanskem trgu.

u— **Otvoritev sezone v Elitnem kinu Matici** bo že 31. t. m. Na programu je ljubka filmska premiera, za katero je godbo skomponiral Oskar Strauss. Ni to nikaka šablonska opereta, temveč spada med one filme, ki gledalca zazibljejo v sen ljubkosti, lepote in finega humorja. Daleč proč od povprečnega filmskega dela je ta film. V njem kraljuje mir in lepota. Glavno vlogo v tem filmu ima ljubka Lili Dagover. Njen partner je Adolf Wohlbrueck. Za humor skrbi Kurt Vespermann, človek z malomeščansko dušo in zasenčenim obzorjem. Film, ki nam ga kino Matica pokaže za otvoritev, je delo, ki odgovarja pogojem kinematografa in zahtevam publike. Naslov filmu je »Ženska, ki ve, kaj hoče . . .«

u— **Oblastni odbor JS obvešča starše,** da se vrne kolonija iz Bakra 30. t. m. ob 9.24 dopoldne in prosi vse, da pričakajo sinove na postaji.

u— **Sokol I. obvešča članstvo, da je umrla** sestra Anica Razlagova. Pogreb bo v četrtek ob pol 16. iz Japljeve ulice 13. k Sv. Križu. Članstvo naj jo spremi na zadnji poti v civilu z znakom.

u— **Kolo jugoslovenskih sester ponovno** opozarja, da je dom v Kraljevici odprt še do 30. septembra. Pension stane dnevno 36 Din. Zglasiti se je treba na Poljanskem nasipu 12. vrata št. 2.

u— **Prenočišča za IV. kongres Jadranske straže** se nujno rabijo in naj se naslovi sporoče v mestnem odpravništvu Mestni trg 27-III od 8. do 14. ure.

u— **Čevljarski prikrojevalni tečaj, ki ga** priredi banska uprava pod vodstvom obrtnega učitelja g. Steinmanna Josipa, se prične 2. septembra ob 18. v prostorih TSS. Interesenti se sprejemajo do dneva otvoritve. Informacije daje referent za pospeševanje obrti, Knafljeva ul. 9.

u— **Na drž. konservatoriju v Ljubljani** bo vpisovanje od 2. do 7. sept. dnevno od 9. do 12. ure. Natančni pogoji so objavljeni na razglasni deski v veži zavoda.

u— **Opozarjamo** na vpisovanje v šolo Glasbene Matice ljubljanske, ki bo 2., 3. in 4. sept. dnevno od 9—12. in od 15.—17. v pisarni Glasbene Matice, Gosposka 8. Vse podrobnosti so razvidne na oglasni deski v veži Matičnega poslopja.

u— **Licejska osnovna šola:** Učenke višjih razredov naj pridejo radi prireditve »Jadranske straže« v četrtek 29. t. m. ob 10. v Mladiko. Upraviteljstvo.

u— **Kolonisti prve ferijalne kolonije** mladinskega odseka SPD na Malnarjevi koči (Črna Prst) imajo sestanek v četrtek 29. t. m. ob 17. v prostorih SPD na Aleksandrovi cesti št. 4.-I. Udeležite se zanesljivo.

u— **Počitniška kolonija Pomladka Rdečega križa v Moravčah.** Deklice se vrnejo v Ljubljano 30. t. m. ob 15. in ne ob 17. Stariši naj jih pričakujejo pred pisarno Rdečega križa (Čopova cesta, Delavska zbornica).

u— **Dražba v Mestni zastavljalnici** bo zaradi rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. namesto dne 6. septembra — dne 7. septembra.

u— **Vrtno prireditev** priredi društvo »Tabor« v nedeljo 1. septembra na vrtu restavracije »Pri levu«. Na programu je: srečolov, družabne igre, šaljiva pošta, prosta zabava, ples, itd. Sodelujeta poleg društvenega mešanega pevskega zbora tudi »Bežigrajski pevski zbor« in pevski zbor društva »Soče«. Vljudno vabi odbor.

u— **Izlet v Dubrovnik od 5. do 10. sept. z obiskom dunajskega velesejma in Semmeringa.** Za obisk dunajskega velesejma organizira društvo »Putnik« izlet s posebnim vlakom od 5. do 10. septembra Poleg Dunaja si bodo izletniki ogledali Baden in Semmering, Kobenzl in Rax. Vožnja v III. r. od Ljubljane do Dunaja in obratno stane Din 302.—, a v II. raz. Din 400.—. Za nabavo potnega lista ni potrebno potrdilo o plačanih davkih. Prijave do 28. t. m. v Putnikovi biletarnici, kjer se dobe vse ostale informacije.

u— **Ogenj v Gosposki ulici.** Sosedje hiše štev. 6. v Gosposki ulici so predsinočnjim po 20. uri opazili, da se iz podstrešja sumljivo kadi. Poklicni gasilci, ki so jih poklicali na pomoč, so takoj prihiteli z orodnim avtomobilom in so s svojo intervencijo preprečili požar, ki bi se bil prav gotovo razvil. Ogenj se je razširil iz dimnika in je pogorelo precej tramovja, v nevarnosti pa so bile tudi hiše v soseščini.

Iz Celja

e— **Važno za sadjarje.** V nedeljo ob 13. se bo za starim okrožnim sodiščem v Celju razkazoval sadjarjem nov praktični način sušenja sadja vseh vrst in povrtnine, kar doslej pri nas še ni bilo v navadi, a je velikega gospodarskega pomena. Dosedanji način sušenja ne ustreza, ker je preveč zamuden in potrebuje preveč kurjave, kar povečuje stroške. Naši sadjarji ne zmorejo nabave modernih strojev in aparatov, kakor jih imajo v Nemčiji. Nova sušilnica dela sama to, za kar potrebujejo Nemci več priprav. Za sadjarje je ugodna prilika, da si v nedeljo ogledajo ta praktični način sušenja. Na železnici imajo polovično voznino.

e— **Deška in dekliška meščanska šola** imata vpisovanje v vse razrede 2. in 3. septembra. Vse podrobnosti so objavljene na šolski deski.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 velefilm »Nana« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— **Patriarh Varnava in metropolit Dositej mariborski pravoslavni občini.** Ob slovesni blagoslovitvi začetnih del pri gradnji pravoslavne cerkve na Jugoslovenskem trgu je poslal patriarh Varnava iz Sremskih Karlovcev tukajšnji pravoslavni cerkveni občini naslednji brzojav: »Na Vaš trud in vse Vas prizivamo blagoslov«. Sličen brzojavni pozdrav je poslal tudi zagrebški metropolit Dositej.

a— **Arheologi pridejo.** V začetku septembra se pripeljejo v Maribor udeleženci 6. mednarodnega izleta arheologov. Ogledali si bodo mariborske in okoliške zanimivosti. Tukajšnjo muzejsko in zgodovinsko društvo pripravljata odličnim gostom prisrčen sprejem.

a— **Mestna občina podpira.** Na torkovi seji mestnega upravnega odbora so se podelile naslednje podpore: Društvu za podporo revnih učencev 5000 dinarjev, gostilničarski nadaljevalni šoli 5000 dinarjev, Muzejskemu društvu 1000 dinarjev.

a— **Začetek pouka v obrtni nadaljevalni šoli.** Vajenci in vajenke naj pridejo na mestno poglavarstvo po dodelilne listke za I. razred od 1. do 7. sept. Prvi šolski dan bo v nedeljo 8. sept. Doslej še nevpisani učenci bodo morali zamudo opravičiti ali pa bodo kaznovani po obrtni oblasti. Za 2. in 3. razred dobe vajenci in vajenke dodelilne listke v tednu od 29. sept. do 5. okt. in bo prvi šolski dan zanje v nedeljo 6. okt. Kdor še za ta dva razreda ni vpisan, naj se še pravočasno javi.

a— **Iz druge dekliške meščanske šole.** Popravni izpiti bodo 30. in 31. t. m., vsak dan od 8. do 12. Dne 30. t. m. bodo popravni izpiti za prve razrede, dne 31. pa bodo izpiti za ostale razrede. Vpisovanje učenk bo 2. in 3. septembra, vsakokrat od 8. do 12. K vpisovanju morajo priti vse učenke, ki so se začasno vpisale meseca junija.

a— **Vprašanje grajskega stopnjišča.** Poročali smo, da se namerava od strani mestne občine zapreti dohod v grad z Grajske ulice radi zaščite dragocenih skuptur, ki krasijo stopnjišče. Ker pa ni drugega primernega dohoda, se to ni moglo izvršiti, pač pa se bodo sedaj dragocene skulpture in drugi okrasi zaščitili s posebnim strokovnjaško izvedenim opažanjem in mrežnim zavarovanjem.

a— **Posestvo v Brestrenici** nameravajo Mestna podjetja prodati in bo o tem govora na prihodnji občinski seji, ki bo predvidoma sredi prihodnjega tedna. Tudi se bo na tej seji razpravljalo o predlogu mestnega socialnopolitičnega oddelka o uvedbi posebne socialne doklade. Omenjeni predlog se je sestavil radi slabšega uspeha letošnje Pomožne akcije.

a— **Zanimanje je veliko.** Iz opeke podrte Turkove hiše na Pobreški cesti je mestna občina postavila v Dalmatinovi ulici dve stanovanjski hiši, ki jih sedaj prodaja. Zanimanje za omenjeni hiši je izredno živahno ter je povpraševanje od strani interesentov na dnevnem redu.

ŠOLSKE VESTI

Na meščanski šoli v Mežici bodo popravni izpiti 31. avgusta, vpisovanje pa dne 2. in 3. septembra. Podrobna navodila so razvidna na razglasni deski.

Državna meščanska šola Maksa Pleteršnika v Ptuju. Popravni izpiti za vse 3 prve razrede se vrše dne 26. in 27. t. m., za oba 2. razreda 28. in za 3. razred dne 29. t. m. Točna razdelitev učencev po predmetih in učilnicah kjer se bodo vršili popravni izpiti, je razvidna na objavni deski v I. nadstropju. Vpisovanje bo 1., 2., 3. in 4. septembra

---

še kakor z železnico, ker ima potnik v rokah vse mogoče možnosti regulacije svojih izdatkov; zaradi tega je cena pogonskega goriva vozil še večjega pomena.

Evropske države s turistično industrijo mrzlično gradijo in izboljšujejo svoje ceste. Pri tem opazujemo dvojno gradbeno stanje: Italija, ki ima pretežno večino cest v nižini, gradi nove avtomobilske ceste, ki pa se jih poslužuje poleg osebnega tudi tovorni promet. Alpske dežele s cestami v gričevju in gorovju pa zlasti izboljšujejo stare ceste po splošnih obratno-tehničnih pogojih motoriziranega prometa. Vzrok tega različnega gradbenega postopka je treba iskati najprej v prometnem stanju teh dežel; alpske dežele lahko prevažajo tovorno robo še danes po obstoječih železnicah, Italija pa bi morala železniško mrežo občutno povečati, da bi bilo zadoščeno potrebam tovornega prometa. Namestu novih investicij za železniško mrežo uporabi Italija potrebni kapital za cestne zgradbe, ker nadomesti na ta način hkratu tovorni zlasti pa brzovozni in osebni promet z motornimi vozili. Iz teh vidikov moramo pač izločiti Nemčijo; ta je prvotno forsirala cesto in motorizirani promet zaradi obremenitve nemških državnih železnic po versajskem mirovnem dogovoru, dandanes pa zaradi notranje političnih vidikov (brezposelnost) in strategičnih ozirov. Po nanovo dograjenih cestah v inozemstvu in prometu na teh cestah pridemo do zaključka, da zadoščajo novodobnemu prometu z majhnimi izjemami že obstoječe ceste z odgovarjajočimi korekturami in preložitvijo posameznih partij, z izboljšanjem drugih elementov ceste, ter brezpogojno utrditvijo vozišča. Vprašanje čistih avtomobilskih cest pa je zvezano s splošnim prometnim stanjem posameznih pokrajin, zlasti z razmerjem med osebnim in tovornim prometom, z investiranim kapitalom v železnicah, železniških in cestnih vozilih, z obstoječimi prometnimi potmi in z obrambnimi oziri. Pač pa je važno vprašanje novih cest v pokrajinah z nezadostnimi prometnimi sredstvi ali neekonomskimi zvezami, zlasti v krajih kjer bi priroda pripomogla k uspešni turistični industriji. Pravtako v krajih, ki nimajo izletnega rajona za svoje goste, kakor je na primer Bled. Le zaradi nevzdržnih cest moramo moramo prevažati naše goste v Avstrijo in Italijo, namestu da bi tujcu pokazali naše kraje, našo Dalmacijo in druga letovišča, kjer je nanizanih prav toliko prirodnih krasot kakor v deželah naših sosedov. Lep primer smotrene tujsko prometne politike nam kaže Avstrija z novo cesto čez Grossglockner, ki služi izrazito le turističnemu prometu. Pri tem računajo, da se bo poslužila pretežna večina izletnikov iz Italije, ki potujejo po cesti tja, ali pa se vračajo, vsaj v eni smeri nove komunikacije. Pri znatnem številu gostov, ki pridejo v Italijo z motornimi vozili, postane vsakomur umljiva in opravičljiva velikopotezna investicija za to najlepšo alpsko cesto. Ostale alpske dežele, zlasti Švica, se dobro zavedajo velikega pomena te nove ceste, zavedajo se prvenstva, ki si ga je s tem osvojila Avstrija, in zato so se odločile tudi pod vplivom brezposelnosti in zastanka v industriji za obsežne preureditve starih cest in zgraditev novih. Seveda ne smemo pozabiti, da so to dežele, ki svoje ceste stalno obnavljajo, utrjujejo in res vzdržujejo ; vsaka primera s stanjem naših cest je povsem nemogoča. To so pač države in narodi, ki se zavedajo važnosti prometne politike za narodno gospodarstvo ki se zavedajo, da promet ni trgovsko podjetje in da sta nova cesta in avto vprašanji, ki posegata živo v njih gospodarski obstoj in napredek.

Le bežen pregled označenih dejstev nam jasno kaže veliko zaostalost in mrtvilo, ki vlada v tem pogledu v naši državi. Dani so nam vsi pogoji za plodonosno turistično industrijo, naša velika domovina je tujcu posebno privlačna, ker vidi pri nas poleg vseh prirodnih krasot Alp, sinjega Jadrana, Krasa in plodovitega nižavja ob Savi in Donavi še ločnico zapadne in vzhodne kulture, z vso njeno stvarnostjo, tajinstvenostjo, bogatstvom in pisano preteklostjo. Če hočemo izkoristiti vse te prirodne dobrine, moramo sami urediti splošno prometno politiko, vprašanje cest, cene pogonskega goriva, urediti moramo do podrobnosti vplivne komponente tujskega prometa in v tem pogledu izenačiti naše razmere z razmerami pri naših sosedih. Zato se moramo lotiti stvarnega dela in dati tujcu možnost, da obišče našo državo z isto udobnostjo, ki jo dobi pri naših sosedih.

Deset vlomov od Ljubljane do Zaloga

Ljubljana, 27. avgusta

Te dni se je na policiji nabralo za cel majhen kup prijav o vlomih, ki so bili zadnji čas izvršeni deloma v mestu, deloma v Zalogu. Trgovec s pisalnimi stroji in potrebščinami Ludvik Baraga je včeraj prijavil, da so ponoči neznani storilci vdrli v izložbeno okno njegove prodajalne v nebotičniku in odnesli celo zbirko nalivnih peres, da znaša škoda okrog 17.000 Din. V isti noči je neznan tat obiskal mesnico, ki se nahaja v poslopju tvorničarja Popovića v Trnovem, spraznil blagajno, v kateri je bilo okrog 2000 Din nabranega inkasa. Posebne vrste je moral biti vlomilec, ki je pred dnevi okradel služkinjo Agato Bercetovo v Križevniški ulici 2. Bercetova je imela v predalu omare shranjeno listnico z 11.300 Din in nepovabljeni gost ji je odnesel 7 tisočakov, ostalo pičlo polovico pa pustil lastnici. Direkcija državnih železnic je zadnjič prijavila štiri vlome v vagone na glavnem in zaloškem kolodvoru. V treh primerih so tatovi odnesli po eno vrečo moke, v četrtem pa je nekdo ukradel 4 metre dolg drog za zavoro, vreden 250. Din.

Čisti zobe — varuj se zobnega kamna
SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Gospodarstvo

K najnovejšim sklepom Narodne banke

K najnovejšim sklepom Narodne banke.

Kakor je »Jutro« že včeraj poročalo, je širši upravni odbor Narodne banke na ponedeljkovi seji razpravljal o važnih reformah, ki so rezultat informativnih posvetovanj guvernerja dr. Radosavljevića in generalnega direktorja dr. Protića s predstavniki veljkih denarnih zavodov v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ter imajo namen omogočiti in olajšati našim denarnim zavodom plasiranje odvišnih gotovinskih sredstev.

Na tem mestu smo že v začetku julija v daljšem članku opozorili na nezdrav pojav kopičenja gotovinskih sredstev pri denarnih zavodih (glej »Jutro« od 2. julija t. l.). V tem članku smo med drugim navedli nekatere značilne podatke iz lanskoletnih bilanc velikih denarnih zavodov, ki izkazujejo stomiljonske zneske razpoložljivih blagajniških sredstev, pa se vendar ne morejo odločiti, da bi vsaj oni del teh sredstev, ki presega tekočo likvidnostno potrebo, plasirali v nove posle. Tako je imela n. pr. lani ob koncu leta zagrebška Gradska štedionica 157 milijonov gotovinskih sredstev, Splošna jugoslovenska bančna družba 73 milijonov, ljubljanski Kreditni zavod izkazuje v bilanci 35 milijonov gotovine, Hrvatska sveopća kredit. na zadruga v Zagrebu 37 milijonov, Jugoslavenska banka v Zagrebu 25 milijonov, Zemaljska banka za Bosno in Hercegovino 30 milijonov itd. Skupaj je bilo torej že lani ob koncu leta samo pri označenih šestih zavodih za 357 milijonov Din razpoložljivih gotovinskih sredstev, v letošnjem letu pa je ta vsota še narasla.

Ta izredno visoka likvidnost nekaterih denarnih zavodov je značilna za desorganizacijo, ki obstoja v našem bančništvu. Denarnim zavodom, ki imajo obilo razpoložljive gotovine, pa se navzlic temu previdno izogibajo vsaki naložbi na daljši rok in pri pomanjkanju docela kratkoročnih sigurnih naložb raje drže gotovino brezplodno v blagajnih, tega ni zameriti, zlasti ne po slabih izkušnjah, ki so jih imeli leta 1931, ko je Narodna banka 8. avgusta t. l. na mah ukinila vsako nadaljnje izkorišćanje odobrenih, a neizkorišćenih eskontnih kreditov. Ta nesrečni sklep Narodne banke je prišel tik pred kreditno krizo v času, ko so denarni zavodi zaradi večjih dvigov vlog najbolj potrebovali zaslombe pri Narodni banki. Slabotni in manj solidni denarni zavodi so imeli takrat večinoma v celoti izkoriščene kredite, dočim so dobri in solidni zavodi v redu smatrali kredit pri Narodni banki le kot likvidnostno rezervo za silo in ga niso izkorišćali; ko pa je prišel trenotek, ko bi ta kredit potrebovali, ga niso mogli več izkoristiti. Takratni docela pogrešen sklep Narodne banke je v marsikaterem pogledu zaostril kreditno krizo, ki je dober mesec za tem izbruhnila, kajti baš solidni denarni zavodi, ki so računali z neizkoriščeno kreditno rezervo pri Narodni banki, so bili pri prvem navalu vlagateljev brez vsake zaslombe.

Po teh slabih izkušnjah je razumljivo, da naši denarni zavodi danes ne vidijo več v Narodni banki likvidnostne rezerve in zaslombe in da skušajo sami skrbeti za primer večje potrebe po likvidnih sredstvih. Tako na eni strani kopičijo gotovino, na drugi strani pa iščejo le docela kratkoročne naložbe. Napako iz leta 1931. ne bo lahko popraviti, kajti če Narodna banka tudi znova obljubi, da bo v okviru kreditnih kontingentov reeskontirala denarnim zavodom menice, bo marsikateri zavod še vedno z nekim nezaupanjem gledal v to likvidnostno rezervo, češ saj ni izključeno, da se ponovi ono, kar se je že zgodilo v letu 1932., ko je Narodna banka ukinila izkoriščanje danih kreditov baš v trenutku, ko je bilo treba poseči po tej rezervi.

Narodna banka kaže sedaj pod novim vodstvom guvernerja dr. Radosavljevića mnogo dobre volje, da po možnosti popravi pogreško iz leta 1931. in da nudi denarnim zavodom znova likvidnostno zaslombo. Po ponedeljkovem sklepu širšega upravnega odbora bodo sedaj zavodi, ki so pod zaščito dobili kreditne kontingente, v okviru katerih bodo lahko eskontirali po potrebi menice, ki jih imajo v portfelju. Predstavniki denarnih zavodov so o priliki poseta guvernerja in generalnega direktorja pojasnili da bodo le v tem primeru lahko plasirali svoja razpoložljiva sredstva v kreditne posle, če bodo imeli za primer novega navala vlagateljev vsaj do gotove meje zasigurano možnost, dobiti pri Narodni banki gotovino z reeskomptom menic ali z lombardiranjem vrednostnih papirjev. V tem pogledu je važen sklep glede dajanja lombardnih posojil po tekočem računu, ki je za denarne zavode mnogo prikladnejši. Taka lombardna posojila je nedavno uvedla že Državna hipotekarna banka za druge denarne zavode. Na podlagi zastavljenih vrednostnih papirjev bodo lahko denarni zavodi poljubno izkoriščali lombardni kredit v trenutku, ko jim bo denar potreben in bodo te kredite tudi lahko vračali po razvoju njihove situacije. Za oživljenje kreditnih poslov pri denarnih zavodih je seveda pomemben tudi nadaljnji sklep, da bo Narodna banka v večjih količinah zamenjala denarnim zavodom srebrni denar za bankovce.

Poslednji sklep se tiče predvsem kreditiranja terjatev naših izvoznikov v Nemčiji in Italiji. Kakor znano, morajo sedaj naši izvozniki čakati po 6 mesecev, preden dobe v kliringu izplačano protivrednost terjatve, ki jo je nemški dolžnik že poravnal. V kliringu z Italijo pa se mora čakati sedaj že poldrugi mesec. Naši denarni zavodi bi izvoznikom rade volje dajali na podlagi kliriških terjatev posojila, če bi bilo tako kreditiranje enostavnejše, to je, če bi izvoznik lahko denarnemu zavodu zastavil dotično terjatev. Doslej so naši izvozniki dobivali posojila na klirinške terjatve predvsem od Narodne banke, vendar le v omejenem obsegu in le do zneska 60% vrednosti terjatve v nemškem kliringu ter do 80% vrednosti terjatve v italijanskem kliringu. Da omogoči izvoznikom kredit na podlagi kliriških terjatev tudi pri zasebnih denarnih zavodih, je upravni odbor Narodne banke sklenil, da odslej Narodna banka ne bo več dajala obvestil (aviz) o vplačilu inozemskega dolžnika na klirinški račun, temveč bo dala izvozniku, čim dospe sporočilo, da je inozemski dolžnik znesek poravnal v kliring, neke vrste klirinško nakaznico, na podlagi katere bo izvoznik lahko pri poljubnem zavodu dobil posojilo brez vsakih drugih omejitev. Potrebno je le, da bo še izdana posebna uredba, ki bo odredila pravni značaj teh nakaznic.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Dne 24. t. m. se je vršila plenarna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. Ob otvoritvi seje je predsednik banke g. Alojzij Vodnik sporočil, da zavod praznuje ta dan 35-letnico svojega obstoja, ker se je na isti dan pred 35 leti vršil ustanovni občni zbor banke. V daljšem govoru je predsednik opisal delovanje banke v tem razdobju ter se zahvalil vsem sedanjim in bivšim sodelavcem in prijateljem.

Upravnemu svetu je bil nato predložen odlok ministrstva za trgovino in industrijo o dovoljenem odlogu plačil nakar je upravni svet takoj pristopil k vprašanju izplačila starih upniških vlog. Sklenjeno je bilo, da se izplačajo vsem starim upnikom zavoda 2% ne obresti za čas od 1. januarja do 30. junija t. l. in da se nadalje polno izplačajo vse stare vloge na vložnih knjižicah in tekočih računih do zneska Din 2.000.— po stanju 30. junija t. l. Izplačila obresti in vlog se bodo vršila v času od 1. oktobra do 31. decembra t. l. Po tem terminu se vse nedvignjene kvote prenesejo na nove, vedno razpoložljive račune.

Na seji je bila predložena tudi čista bilanca zavoda za prvo polletje t.l., ki izkazuje prav zadovoljive rezultate. Na predlog predsednika banke je upravni svet votiral Din 10.000.— kot prispevek za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Naval hmeljarjev na kupce samo tlači cene

Celje, 27. avgusta

Zadnje dni se je pojavilo, kakor razglaša sresko načelstvo v Celju, posebno iz obmejnih občin celjskega sreza in iz drugih srezov mnogo hmeljarjev, ki ponujajo hmelj na vzorce za vsako ceno. Prekomernega ponujanja ni pripisovati samo temu, da ljudje potrebujejo denar, ampak pritiskajo v posameznih primerih tudi nakupovalci na hmeljarje s tem, da širijo vesti o nizkih cenah in o prevelikem nadpridelku hmelja. Opozarjamo zaradi tega hmeljarje, naj ne verjamejo takim zlonamernim vestem nekaterih nakupovalcev in njihovih pomočnikov, ki bi radi zbegali hmeljarje in pokupili dobro blago po nizkih cenah.

Nadpridelka v splošnem ni. Na Češkoslovaškem so pridelali manj hmelja kakor lani in tudi kakovost je slabša od lanske, a kljub temu so tam kupovali novi hmelj 24. t. m. po 58 Din za kilogram. Kakovost našega hmelja je letos v splošnem prav dobra. Po izjavi veleuglednega domačega trgovca, ki je poslal vzorce v tujino, naš hmelj letos v tujini posebno ugaja. Hmeljarji naj torej ne ponujajo svojega blaga prekomerno, ker zbegani naval hmeljarjev na kupce v Žalcu samo tlači cene. Za dobre cene našega hmelja so letos podani vsi pogoji.

Borze

27. avgusta

Na ljubljanski borzi so se okrepile devize na Amsterdam, London, Newyork in Pariz. Malo oslabela pa sta Berlin in Praga. V privatnem kliringu so notirali avstrijski šilingi nezpremenjeno 8.42 — 8.52. V zagrebškem privatnem kliringu so se zaključevali avstrijski šilingi po 8.44 in angleški funti po 234.95; grški boni pa so notirali 33.50 denar in španske pezete 5.60 blago. Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda popustila. Za kaso se je trgovala po 369. Drugih zaključkov ni bilo.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2953.52 — 2968.11, Berlin 1749.92 — 1763.79, Bruselj 734.18, — 739.24, Curih 1424.22 — 1431.29, London 216.48 — 218.53, Newyork 4322.52 — 4358.83, Pariz 288.61 —— 290.05, Praga 180.83 — 181.94, Trst 356.81 — 359.90.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.2675, London 15.2375, Newyork 305.8750, Milan 25.12, Bruselj 51.60, Madrid 42, Amsterdam 207.3750, Berlin 123.05, Dunaj 57.75, Stockholm 78.55, Oslo 76.55, Kobenhavn 68, Praga 12.71, Varšava 57.90, Atene 2.92, Bukarešta 2.50.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 370 — 371, za avg., sept., okt., nov. 371 bl. za dec. 369 — 371, 7% investicijsko 80 — 80.50, 4% agrarne 45 — 46, 7% Blair 72.25 — 72.75, 8% Blair 81 — 82, 7% posojilo DHB 75 — 80, 6% begluške 64.50 — 65; delnice: Narodna 5800 den., PAB 253 den., Trbovlje 95 den., Isis 40 bl., 7% stab. 81.25 bl.

Beograd. Vojna škoda 371.75 — 372.50 (371.75 — 372). 7% stab. (81.50). Narodna 5900 den., PAB 234 — 235 (234), 8% Blair 80.50 —— 81.50, 7% Blair 73 den., 7% posojilo DHB 75.50 den., 6% begluške 66.75 — 67.25 (67.25).

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Chicago,** (27. t. m.) Začetni tečaji: **pšenica:** za sept. 88.25, za dec. 90.25, za maj 92, **turščica:** za sept. 74.25, za dec. 67, za maj 67.6250.

+ **Novosadska blagovna borza** (27. t. m.) Tendenca je čvrsta. **Pšenica:** sremska in slavonska, 78 kg 115; banatska 78/79 kg 122; baška, 78/79 kg 123; gornjebaška in gornjebanatska, 79 kg 125; ladja Tisa, 79 kg 131; ladja Begej, 79 kg 129; baška, banatska in baranjska, ladja Dunav 78 kg 128; sremska, 77-78 kg 121.50. **Rž:** baška 110 — 112.50. **Ječmen:** baški in sremski novi 120 — 122.50 **Oves:** sremski in slavonski 104 — 106. **Koruza:** baška in sremska 92 — 94; banatska 89 — 90, **Moka:** baška in banatska »Og« in »Ogg« 190 — 210, »2« 170—190, »5« 150—170, »6« 130 — 150, »7« 110 — 120, »8« 97.50 — 102.50 **Otrobi:** baški, sremski in banatski 87.50 — 90.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (27. t. m.) Tendenca slaba. Promet živahen. **Pšenica:** za okt. 15.40 — 15.42. **Turščica:** za maj 14.92 — 14.93.

BOMBAŽ.

+ **Liverpool** (26. t. m.) Tendenca mirna. Zaključni tečaji: za okt. 5.69 (prejšnji dan 5.72), za dec. 5.56 (5.60).

Sport

Bolgarski lahkoatleti v Ljubljani

Kakor nam službeno sporoča ASK Primorje, bo 7. in 8. septembra nastopil v Ljubljani bolgarski državni prvak Oficirski A. C. 23 iz Sofije. Med bolgarskimi atleti se nahajajo znani Dojčev, Gančev, Panajotov, Georgijev, Žekov itd. Nastopili bodo v vsaki disciplini po trije atleti vsakega kluba.

Program je naslednji: 100, 200, 400, 800, 1500, 5000, 110 m zapreke, 4x100 m, balkanska stafeta, skoki v daljavo, v višino, ob palici, troskok, meti diska, krogle, kopja in kladiva.

ASK Primorje pozivlje svoje atlete, zlasti Czurdo, Žorgo A. in Fr. Seršeta, Sodnika, Krevsa, Putinjo, Malnariča, Gašperšiča, Sketa, Krpana, Srakarja I. in Fr. Perparja, Gabrška, Skuška, Slatino, Ogrina in Weibla, da redno obiskujejo treninge, ki se vršijo dnevno od 17.30 naprej. Poziv za reden in resen trening velja tudi zunanjim klubovim atletom, zlasti Pleteršku, Martiniju, Žgurju, Mareku E. Skabernetu, Cererju Dr. Šušteršiču, Slamiču, Goršku, Pogačniku, Korčetu, Grgiču, Krennerju, Slaparju Boleslavu, Štoku, Urbančiču in Požarju.

Razpis

prvenstva LPP za leto 1935.
(Službeno iz LPP)

Tekmovanje se vrši v soboto 7. in nedeljo 8. septembra 1935 v kopališču Ilirije v Ljubljani. Prvi dan predtekmovanja, drugi dan finalna tekmovanja. Uro začetka javimo pravočasno.

Program: 50 m prosto juniorji, 50 m prosto seniorke, 200 m prosto seniorji, 3x 50 m mešano juniorke, 100 m prsno seniorji, 100 m hrbtno seniorji, 4x50 m prosto juniorji, skoki juniork, skoki juniorjev, 100 m hrbtno juniorji, 50 m prosto juniorke, 100 m prosto seniorji, 100 m prsno junorji, 50 m hrbtno juniorke, 100 m prsno juniorke, 4x50 m prosto seniorji, 200 m prosto juniorji, skoki seniorjev, water polo.

Pravico udeležbe imajo vsi klubi, člani LPP, ki so poravnali vse svoje obveznosti napram savezu in podsavezu s svojimi verificiranimi tekmovalci. Tekmovalci, ki so v katerikoli disciplini startali na kateremkoli delu državnega prvenstva, na podsaveznem prvenstvu ne smejo startati. V juniorskih disciplinah morejo startati vsi oni, ki so rojeni leta 1917 ali pozneje. Vsi ostali so seniorji.

Vsak klub more na poedino točko prijaviti neomejeno število tekmovalcev, toda samo eno waterpolo moštvo. V water-polo moštvu morejo nastopiti samo seniorji.

Skoki: juniorke skačejo tri poljubne skoke, višina 3 m; juniorji štiri poljubne skoke iz najmanj dveh različnih skupin, višina 3 m; seniorji pa šest poljubnih skokov iz najmanj treh različnih skupin, višina 3, 5 ali 10 m (poljubno na izbiro). Vsi skoki morajo biti izbrani iz tabel pravilnika za skoke JPS.

Prijavnina znaša za osebo in točko Din 2.—, za stafete Din 5.—, za water-polo moštvo Din 20.

Prijave je poslati najkasneje do 5. septembra do 18. na naslov Marjan Stegnar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1. Prijave brez prijavnine se v nobenem slučaju ne bodo upoštevale.

Službene objave LNP

(Seja s. o. 19. avgusta 1935)

Navzoči: Lukežič, Čamernik, Škerlj, Macoratti.

S. s. se konstituira tako: predsed. Lukežič, tajnik Čamernik, član odbora Škerlj.

V začasno poverjeništvo s. o. Trbovlje se imenujejo: ss Arhar Franc, s. s. Božič Adalbert, Reitmajer Mirko; zastopnika klubov imenuje o. o. Trbovlje.

Jordanu se odobri dopust od 9. do 24. avgusta.

Pr. ss Kos se poziva, da vrne Mladiki 100 Din kot preveč ubrano takso na tekmi Mladika — KAC.

Ljubljanski sodniki se pozivajo, da eventuelne zadržke zabeležijo do četrtka ob 14. v knjigi pri vratarju hotela »Metropol«.

Poverjeništvi s. o. v Celju in Mariboru se pooblastita, da vršita svoje posle do imenovanja novih poverjeništev.

Kaznuje se ss Betetto z globo 25 Din, ker ni pravočasno oddal poročila o tekmi Primorje - Retje 4. avgusta t. l.

Vzame se na znanje naknadno opravičilo ss Vidica in se sklep glede globe 25 Din anulira.

Službeno iz LNP. Drevi ob 20. bo po seji poslovnega odbora v podsavezni pisarni seja upravnega odbora. —

ŽSK Hermes. (Nogometna sekcija). Danes od 17. naprej strogo obvezen trening vseh igračev na igrišču. (Uprava igrišča). Ob 20. seja odbora pri Kočarju.

S tako lahkoto
in hitrostjo doseči tako belo perilo je mogoče samo z
RIVIERA terpentinovim milom
ki je izdelano na podlagi olivnega olja.

W. E. Hintz: 25

Lepa žena, kdo si?

Yvonne ga je poznala. Kadar je ubral ta ton, je bilo najbolje v varni razdalji počakati razvoja stvari. Molče mu je obrnila hrbet in krenila proti dvigalu, med tem ko se je Corsignac že oziral po veži, kakor da bi nekoga iskal.

Gregor je sedel v naslanjaču, nedaleč od vratarjeve lože. Človek bi bil rekel, da je vsa njegova pozornost obrnjena na časnik, ki ga je držal v rokah.

Corsignac se mu je počasi približal: »Halo, Gregor —!«

Tajnik je pričakujoče pogledal gospodarju naproti.

Ta je malomarno vzel iz tobačnice cigareto, jo otrkal in si jo vtaknil med ustnice. Gregor mu je pomolil goreči užigalnik.

»Hvala, Gregor —« je rekel Corsignac. Nato je tiše dodal: »Torej je res prišlo ?«

»Saj sem vam takoj sporočil, gospod de Corsignac !«

»Hm — ali se zanesete nase ?«

»Na svoje oči sem ga videl, gospod de Corsignac — pismo za mistra Chestra Lynnea, v Nizzi, »Gigantic-Palace« — — pismo z rumunsko znamko! Poštar ga je prinesel, ko sem na nesumljiv način opazoval vratarjevo ložo !«

Corsignac je zamišljeno puhnil nekaj obročkov v zrak. »Srečo sva imela, Gregor !« je rekel nato. »Da se ta Lynne ni spomnil in ni pred odhodom na jadrnico vprašal po svoji pošti — in da se vratarju ni zdelo potrebno, da bi mu bil sam od sebe izročil pismo — —«

»Saj mu ga je hotel dati !« je tajnik segel gospodarju v besedo. »Pa sem mu povedal, da je mister Lynne že odšel in da se gotov ne vrne prej ko zvečer!«

»To je bilo zelo previdno od vas !« ga je pohvalil Corsignac. A zdajci so dobile njegove črte zamišljen izraz. »Prav — tako torej veva, da je poročilo iz Rumunije vendar že tukaj ! Vendar, kaj je s tem pridobljenega ?«

Gregor je skrčil glavo med ramena. »Najin načrt je bil konec koncev ta, da da se za vsako ceno polastiva pisma, gospod de Corsignac!«

»Vse to je prav lepo —« je rekel gospodar in se ugriznil v brke. »A kako naj to storiva?«

»Počakati morava pripravnega trenutka!« je nasvetoval Gregor. »Če bi vratarja kdo kam poklical — — ali če bi bilo moči z zvito šahovsko potezo odvrniti njegovo pozornost — potem, mislim, ne bi bilo težko dobiti pisma v roke!«

Corsignac še ni bil videti popolnoma prepričan, vendar se je potrudil in zaajil svoj dvom. »Prav imate, Gregor, počakati morava! In sam vrag bi moral imeti kremplje vmes — —«

Tisti mah je stopil monsieur Anatole v hotelsko vežo.

In poslovodja, ki se je že ves čas nemirno oziral po veži, mu je neutegoma planil naproti.

»Hvala Bogu, da ste vendar že prišli, monsieur Anatole!«

Monsieur Anatole je začudeno potegnil obrvi na plešasto čelo. »Zakaj hvala Bogu?«

»Kakor da bi bilo zakleto!« je razburjeno nadaljeval poslovodja. »Komaj imate dopoldne prosto, je v hotelu že vse narobe!«

Monsieur Anatole ni izgubil ravnodušja. »Nu, kaj bi se bilo utegnilo zgoditi —?«

»Zgoditi? Tatvina, dragi človek! Enemu izmed naših gostov so ukradli biserno ogrlico —«

»Torej menda kaki dami —«

»Seveda!« je srdito pokimal poslovodja. »Pomislite — biserno ogrlico —«

»Hm — to pomeni, da bom imel spet polne roke dela — —«

»Dela ni več potreba, monsieur Anatole!« je dejal poslovodja.

»Ni več potreba — —?«

»Lišp se je že našel.«

»Izvrstno! — In tat?«

»Takisto.«

»In kdo je — —?«

»Strmeli boste, dragi monsieur Anatole!« Poslovodja se je spet nasmehnil. »Vaš dozdevni gospod tovariš — tisti čudni zasebni detektiv — —«

»Pa ne Jeremy Jerome?«

»Kdo drug!«

Monsieur Anatole se je pogreznil v zamišljen molk. »Tu nekaj ni v redu —« je rekel nazadnje. »Čeprav se mi Jeremy Jerome ne zdi ravno svetla zvezda na nebu našega poklica — hotelski tat gotovo ni!«

»Vsa čast vašemu mnenju — a policija ga je že prijela!« je zmagoslavno oznanil ravnatelj.

Zdaj je bilo Anatolove mirnodušnosti konec. Hlastno si je potegnil klobuk z glave in se počehljal po redkih laseh.

»Vraga, vraga — — stvar postaja resna! Prosim, povejte mi kratko vse, kar se je zgodilo!«

Poslovodja je s kratkimi besedami poročal hotelskemu detektivu o nenavadnih dogodkih današnjega jutra in o tem, kako so se bile reči nepričakovano zasukale.

Monsieur Anatole je bil pazljiv poslušalec. Le časih je kratko kaj pripomnil, kakor da bi si hotel poslovodjevo poročilo tem bolje vtisniti v spomin.

Ko je poslovodja končal, je tiho zažvižgal skozi zobe. »Torej gospa de Corsignac je obdolžila Jeremyja Jeroma, da je storilec?«

»Seveda — ali — —«

»Potem vem, kaj naj si mislim! Potem — da — potem — —!« Zamišljeno je utihnil.

»V kakšni zvezi je gospa de Corsignac s to zadevo?« je nestrpno vprašal oni.

»V tesnejši, nego si mislite, spoštovani gospod šef! Dajte, da vas vprašam: kje je gospa de Corsignac — ta trenutek? Tu v hotelu?«

Poslovodja je zmajal z glavo. »Kolikor vem, plove z mistrom Lynneom proti Antibskemu rtu — — na jadrnici, ki jo je najel Američan — —«

Starost se podeduje

Kaj je dognal ameriški učenjak iz skupne starosti človekovih neposrednih prednikov

V Ameriki zbuja veliko pozornost knjiga, ki jo je napisal raziskovalec dednostnih zakonov prof. Pearl. Delo obsega posledke dolgoletnega raziskovanja o podedljivnosti starosti. Ti posledki, če se bodo izkazali pravilne, bodo važni ne samo za zavarovalne družbe, temveč za najširšo javnost.

Pearl je raziskal pri večjem številu oseb skupno starost njihovih staršev in prastaršev. Skupno starost obeh staršev in četvorice prastaršev imenuje »tial«, kar je kratica za »total immediate ancestors longevity« (skupna starost neposrednih prednikov). Zdi se mu važna zato, ker je vsaj v teh primerih odkril, da je skupna starost teh šestih prednikov najmanj za 16 odstotkov večja pri osebah, ki so učakale 80 let, nego pri drugih osebah, ki so prej umrle, in sicer je za 20 do 30 odstotkov večja pri starših, za 10 do 14 odstotkov pa pri prastarših. Pomen dedne mase se od pokolenja do pokolenja torej manjša, a pri tem so mogoče razne diference, ki izvirajo iz življenskega načina posameznika. Z zmernim življenjem i. t. d. sicer ne moreš popolnoma podaljšati življenja, ki ti je namenjeno, lahko ga pa vendarle spremeniš.

Praktični zaključki Pearlove teorije so naslednji, kakor jih podaja sam v svoji knjigi: «Če je bilo skupno število življenjskih let tvojih staršev in prastaršev visoko, tedaj boš učakal, tudi če boš nezmerno živel, bržkone razmeroma visoko starost, seveda manj visoko, nego bi se ti prilegala, dočim bodo tvoji otroci imeli še manjšo dispozicijo za dolgo življenje. Če so imeli tvoji neposredni predniki nizko skupno življensko dobo, tedaj se najbrže tudi tebi ne bo posrečilo, da bi živel dolgo, na vsak način pa boš po pametnem življenju živel vendarle dalje, a tvoji otroci bodo imeli še celo ugodnejšo dispozicijo za dolgo življenje, nego je bila namenjena tebi.«

Abesinska strojnica

Tudi abesinska vojska je oborožena z modernim bojnim orožjem. Ta slika prikazuje abesinske vojake pri vežbah s strojnico

Azijski ekspres

Pred važnim dogodkom na rusko-mandžurski meji

Zadnji dan tega meseca se bo ob rusko-mandžurski meji odigral dogodek velikega političnega in gospodarskega pomena. Ta dan bodo namreč 240 km širokotirne železniške proge v nekoliko urah spravili na normalno mandžursko širino in prvič bo zavozil tega dne »Azijski ekspres« iz Sinčina v Harbin. Vseh 249 km proge so razdelili v 96 odsekov. V vsak odsek pride ob 5. zjutraj določeno število delavcev, ki bodo sedaj širokotirno progo spravili na normalno širino v skopem času treh ur. Čim bo to delo končano, zapelje Azijski ekspres na tako spremenjeno progo.

Azijski ekspres smatrajo za najelegantnejši luksuzni vlak na svetu. Opremljen je z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki, vozovi se ponašajo z vsem mogočim komfortom, ki postavlja v senco celo to, česar so v tem pogledu navajeni v Ameriki. Prva vožnja Azijskega ekspresa v Harbin se bo izvršila seveda z velikimi svečanostmi in potniki dobe v spomin na ta dogodek dragocene darove.

Pragozd na strehi

Ena največjih zanimivosti Los Angelesa je ta čas pragozd na strehi Romwayevega nebotičnika. Na površini 3000 kv. m so tu z velikanskimi težavami in velikanskimi stroški zasadili pravi pragozd s tropskimi drevesi, lianami in drugimi tipičnimi tropskimi rastlinami. Da bi bila iluzija še popolnejša, so ta gozd oživili z opicami, kuščarji in drugimi manjšimi živalmi. Te živali se v svoji novi okolici počutijo prav dobro. Čudni kos pragozda sredi velemenega kamenitega morja ima en sam nedostatek: kdor si ga hoče ogledati, mora plačati znatno vstopnino.

Samomorilni poklic

Klub filmskih komparzov, ki neprestano nihajo med življenjem in smrtjo

V Hollywoodu imajo že dolgo klub, ki se imenuje »Klub samomorilcev«. V njem so včlanjeni filmski komparzi, ki pri smrtno nevarnih posnetkih nadomeščajo zvezdnice. V Londonu, ki je postal druga največja filmska centrala na svetu, snujejo nekaj podobnega. Že sedaj pa imajo tam komparzi, ki nastopajo v prizorih z avtomobilskimi in sličnimi nezgodami, nekakšen kolektiv, ki se imenuje »Brodovje smrti«. Šef teh mož, ki jih je osem, Reg Kavannagh, je te dni časnikarjem dal na razpolago nekakšen seznam cen, ki spada pač med najbolj presenetljive dokumente našega časa. V tem seznamu čitaš n. pr. tole:

Za padec z letalom v morje 150 funtov šterlingov, za presedlanje v polni vožnji iz letala v avtomobil in narobe 75 funtov, za zavozitev z avtom v drug avto 100 funtov, za zavozitev z avtom v drug avto, pri čemer se eden prevrne, 125 funtov, za isto, če se prekopicneta oba avta, 150 funtov, za zavozitev z motornim vozom v drevo, zid ali podobno 25 funtov, za trčenje z letalom z drevesnim vrhom 150 funtov, za trčenje dveh letal v zraku 250 funtov i. t. d.

Kako malo šale je z vsemi temi stvarmi, je videti najbolje iz naslednje Kavannaghove izjave: »Vsak izmed nas ima polomljene roke, noge, rebra in druge telesne poškodbe. Jaz sem si petkrat polomil noge, sedemkrat roke in sem bil neštetokrat nezavesten. Pri najhujši svoji nezgodi iz poklica sem si polomil obe nogi, obe roki in tri rebra.«

Nekoliko abesinščine

Kakor smo že ponovno pisali, je Abesinija torišče kakšnih 70 jezikov in dialektov. Prevladuje seveda jezik gospodujočega naroda, Amhahrcev. Ta jezik je kaj blagodoneč in zvočen. O tem naj vas prepriča nekoliko primerov, ki jih podajamo fonetično:

»Amama«: pomeni po naše: bolan sem, »Au«: da, »birdeno«: mrzlo je, »mukeno« vroče je, »danasterling«: dober dan, »endet aderaču«: kako ste spali?, »hit«: proč od tu!, »iši«: hočem, »kas«: pozor!, »tolo«: hitro, »tolobol«: zelo hitro, »tiniš koi«: počakaj malo, »malefiano«: lepo, bedak, »voha«: voda, »votat«: mleko, »voisero«: milostiva gospa, »baka«: dovolj.

Aerodinamična lokomotiva

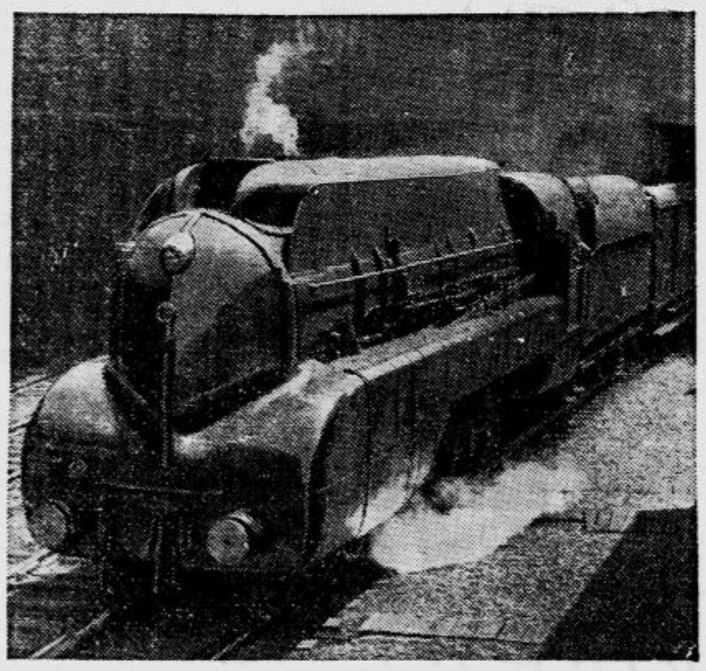

Moderna tehnika je ustvarila v zadnjem času oblike, ki ustrezajo njenim najnovejšim zahtevam, obenem pa se skladajo s sodobnim okusom. Tukaj vidimo lokomotivo tega tipa

Šaljapinova hči okradena

V Solnogradu se mudi ta čas Marina Šaljapinova, hči znamenitega basista. Tam je doživela hud udarec.

Vozila se je kolesom po mestu in ga je pustila pred neko trgovino, v kateri je nekaj kupila. Ko se je vrnila, ni bilo kolesa nikjer več. Tatvina kolesa bi je še ne zadela tako občutno, toda v torbi za orodje je imela dragoceno ovalno dozo za puder, staro rusko delo. To dozo cenijo na okrog 40.000 Din. Ves dosedanji trud policije, da bi prišla tatu na sled, je bil zaman. Vendar ni verjetno, da bi mogel mož dragocenost kje prodati, ker so oblasti izdale že tiralico, v kateri so dozo natanko opisale. Kakor rečeno je ovalne oblike, iz zlata, emajlirana belo, modro in črno ter ima na pokrovcu napis »Ljera«.

Angleški kemik proti plinski vojni

Eden najslovitejših angleških kemikov in Nobelov nagrajenec prof. Soddy opozarja angleško vlado v nekem članku, da je vsak poskus, ki naj bi mesta in civilno prebivalstvo obvaroval pred strahotami kemične vojne, brez haska. Metode, ki jih v ta namen predlaga in preizkuša vlada, so otročje. Edina pomoč bi bila ta, da bi se združili kemiki vsega sveta in onemogočili kemično vojno.

Izdajalka J. Dillingerja

se omoži z ameriškim detektivom v Londonu

V Londonu se poroči v kratkem ameriška revijska igralka Marcia Marshova, ženska, ki je izdala zloglasnega chicaškega razbojnika in »sovražnika države št. 1.« Johna Dillingerja. Nje mož bo znani ameriški detektiv Gordon Fellowes, ki ima v svoj detektivski urad v Londonu.

Če sme človek verjeti Marcijinim navedbam, tedaj je končala kariero proslulega bandita samo za to, da maščuje smrt svojega prvega zaročenca Charlieja Brennana. Brennan je bil detektiv in njegova naloga je bila, da nadzoruje početje Dillingerjeve tolpe. Na Dillingerjevo povelje so ga člani te tolpe umorili. Od tega trenutka dalje je Marcia mislila samo na to, kako bi se Dillingerju osvetila. Odšla je v chicaško podzemlje, si pridobila Dillingerjevo zaupanje in s svojo izredno lepoto ga je znala kmalu zamrežiti. Dillinger seveda ni slutil, da je njegova ljubavnica v zvezi s policijo. Nekega dne sta obiskala neki kinemotograf. V odmoru je za nekoliko minut ostavila svoj sedež in telefonirala policiji. Ko je Dillinger po končani predstavi stopil iz poslopja, ga je že čakal oddelek detektivov, ki so ga sprejeli z besnim streljanjem. Dillinger se je zgrudil mrtev. Po tem dogodku Marciji v Ameriki ni bilo več obstanka, ker bi jo razbojnikovi prijatelji prav gotovo ubili. Z bogato nagrado, ki jo je prejela za svojo pomoč policiji, je odpotovala v družbi detektiva Gordona Fellowesa v London, kjer se bosta, kakor že omenjeno, v kratkem poročila.

Izginole brzojavke

Iz Londona poročajo, da je abesinski poslanik v angleški prestolnici poslal svojemu cesarju ta mesec štiri šifrirane brzojavke z izredno važnimi sporočili, ki pa niso dospele nikoli do Abis Abebe. V abesinskem poslaništvu v Londonu so zavoljo tega zelo vznemirjeni in preiskujejo, kdo se je polastil teh brzojavk.

1600 prašičev in 80 miligramov hormona

Nič več diplomatskega posredovanja...

Italijanska ladja »Colombo«, nabita z vojaštvom, odhaja proti Eritreji

V italijanski Eritreji

Drugi članek francoskega publicista Jeana Perrigaulta, vojnega poročevalca v italijanski koloniji Eritreji

Najtežji problem, ki se postavlja eritrejskim civilnim in vojaškim oblastim, je ta, kako bi zalagali z vsem potrebnim to kolonijo. Če preživiš nekoliko tednov tu, prideš do prepričanja, da je sedanji konflikt Italijo, ki je sicer v petdesetih letih, od kar ima to kolonijo, izvršila veliko delo, popolnoma presenetil. Ni predvidevala, da bi ji eritrejske visoke planote nekega dne lahko rabile za vojne namene.

Danes govori vse samo o cestah, ki jih gradi z največjo vnemo sto inženjerjev in 50.000 delavcev. Tu gre za dokončne, tlakovane in asfaltirane ceste, dovolj široke, da se na njih lahko

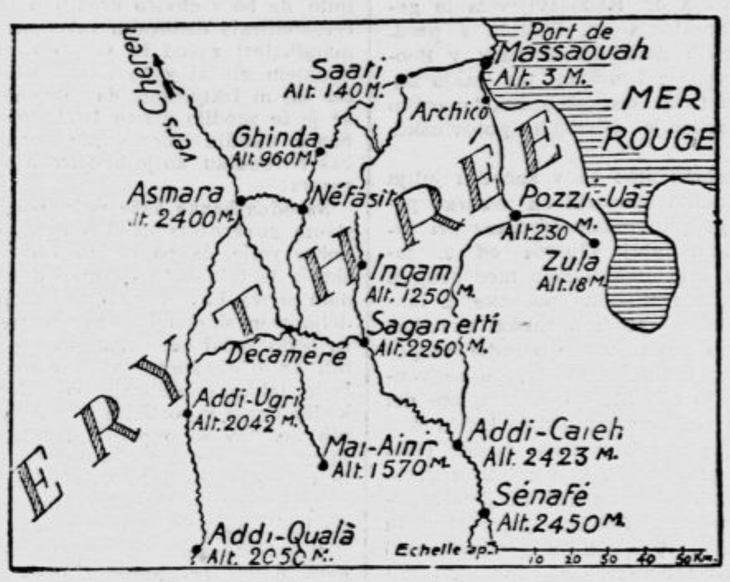

Ceste ki jih grade Italijani v Eritreji

križata dva tovorna avtomobila. Graditi jih je treba preko težavnega ozemlja, jih vsekati v živo skalo in speljati preko hudournikov ter prepadov.

Eno samo podjetje, ki zaposluje 4 tisoč delavcev in ki jih pričakuje še 4000, je doslej zgradilo 100 km popolnoma novih cest in spremenilo v velike ceste kakšnih 250 km slabih steza. Neko drugo podjetje dela prav tako vneto s 15.000 delavci. Ingam, od koder prihaja to pismo, je prava cestna delavnica na bregu nekega ueda (reke, ki vali svoja vodovja samo v deževni dobi). Vzdolž tega ueda nastaja nova cesta.

V Ingam sem prispel iz Asmare skozi Saganeitti. Saganeitti leži v višini 1250 m. Od Saganeittija do Ingam je najmanj 20 km neverjetno drznih krivulj in ovinkov, toda inženjerji in delavci so jih izdelali tako mojstersko, da niti srednje dober avtomobilist ni na njih nikoli v resni nevarnosti. In ta cesta ni najtežja v Eritreji.

Še v februarju je edino precej slaba vozna pot vezala Masauo z etiopsko mejo. Ko bodo dovršili gradbena dela, bo to mejo vezal z Rdečim morjem cel sistem velikih cest naravnost in poprek.

V Ingramu tabori v naselbini lesenjač veliko število delavcev, kopačev iz Sicilije, Lombardije in Benečije. Najeli so jih za deset mesecev s pogodbo, ki se da obnoviti. Povprečna plača cestnega delavca je na visokih planotah 30 lir na dan, v nižini, t. j. v ozemlju lijonov lir. To se je tikalo samo depod 1000 m, kjer vlada tropska vročina, pa 45 lir dnevno. V neki brzojavki sem že poročal, da so ti možje poslali samo v juniju svojim družinam 5 milavcev iz nižine. V seznamih nekega važnega podjetja pa sem čital, da pošilja delavec z visoke planote vsak mesec 350 do 600 lir svojim domačim. To ni težko, stanovanje imajo zastonj, za obilno hrano pa potrošijo po 3.70 lire na dan in če plačajo za liter vina 3 do 3.50 lire, tedaj lahko udobno shajajo z 10 lirami na dan. Je pa igra s svojimi dobitki in izgubami, ki jih vabi in ki spreminja te račune.

»Gotovo je,« mi je dejal neki častnik, »da izdajamo tu ta čas velike vsote, a ker se skoraj ves denar vrača v Italijo, naše finance zavoljo tega ne trpijo mnogo.«

Ceste niso edina stvar, ki zaposluje za tri vojaške divizije veliko delavsko armado.

Veliko skrb pomeni poleg tega voda. Redka je, celo v Asmari, kjer jo civilnemu prebivalstvu delijo z največjo štedljivostjo. Vodna dela imajo tedaj važno ulogo v tej koloniji, ki se je tako nenadno preobljudila. Ta preobljudenost, ki je izzvala stanovanjsko krizo tako za poedince kakor za urade, daje dela tisočim kopačev in zidarjev. Zadnjič sem pisal o veliki kirurgični bolnišnici v Asmari, ki bo obsegala 1.500 postelj.

Govoril sem s polkovnikom Martogliom, šefom zdravstvene službe. »Če se boste bojevali z Etiopijo,« sem mu dejal, »bo ostalo na bojnih poljih vsekako mnogo ranjenih sovražnikov. Kaj boste storili z njimi?«

»Ravnali bomo z njimi natančno tako kakor z našimi,« je odvrnil. Baš iz tega razloga bomo poskrbeli za večje število sanitetnih oddelkov in za večjo množino vsakovrstnega materiala, nego bi ga potrebovali zase.«

In italijanske oblasti organizirajo v resnici tako obsežne sanitejske baze, da bi jih ne mogel prekositi noben, še tako velik pritok bolnikov in ranjencev.

»Kaj pa bo z vašimi delavci, ko bodo dovršili vse ceste v Eritreji?« sem vprašal nekega inženjerja.

»Imeli bodo še več delavcev v Etiopiji, kjer je treba ustvariti še veliko več prometnih zvez«, je odgovoril.

»Tedaj bodo sledili pohodu čet?«

»Da, sledili mu bodo. Treba bo zgraditi vsak dan cel kilometer najboljših cest, ki bodo sposobne zdržati tudi najtežje motorizirane oddelke.«

Naj se misel tega inženjerja uresniči ali ne, vsekakor bo delo teh vnetih delavcev podarilo Eritreji moderna prometna in druga sredstva, ki bodo uveljavila bogastvo njene površine in bogastva njenega podzemlja, ki jih gotovo ne kaže prezirati.

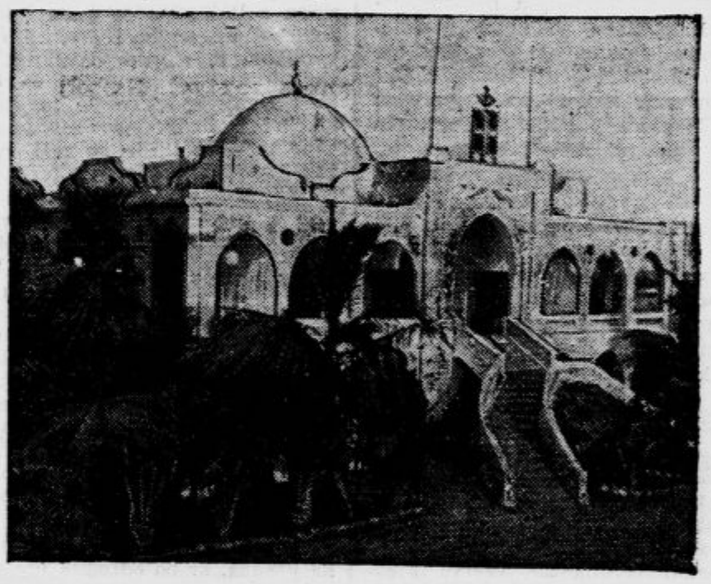

Palača italijanskega guvernerja v Massaui

Komunisti umorili milijonarja

Iz Costarice poročajo, da so našli tamkaj umorjenega milijonarja Alberta Gonzalesa Lehmanna. Pokojnik je bil nemškega pokolenja. Komunisti so od njega zahtevali dvajset tisoč kolonov za svojo propagando. Ker jim ni hotel ugoditi, so ga ubili.

ANEKDOTA

Neka 90-letna dama je dejala francoskemu pesniku Fontenellu, ki je štel takrat 95 let: »Smrt je naju pozabila!« — »Pst« je odgovoril ta in položil prst na usta.

VSAK DAN ENA

»Ali se sme vstopiti?«

(»New Yorker«)

Kulturni pregled

Umetnost in psihiatrija

Francoski literarni kritik Edmond Jaloux je nedavno priobčil v stolpcih pariškega »Tempsa«, kjer že dolgo sodeluje kot poročevalec za literaturo, zanimivo razpravico o shizoizmu v sodobni francoski književnosti. Tudi pri nas je bila lani slovstvena pravda zastran shizoizma: čitatelji »Ljubljanskega Zvona« se spominjajo polemike dr. Slodnjaka — dr. Ocvirk zaradi Frana Levstika, ki ga je dr. Ocvirk v svoji znini razpravi skušal delno razložiti tudi s shizoizmom. Jaloux skuša na podlagi obsežne strokovne literature (Kretschmer, Freud, Jung, Adler, Minkowski i. dr.) osvetliti pojem shizoizma, ki pomeni cepitev človeške zavesti v dva svetova: v svet resničnosti in svet sna. Shizoizem človek skuša uteči svetu in stvarnim družbenim odnosom tako, da se pogreza v notranjost in išče v blodnih predstavah in sanjarijah nadomestila za stvarnost, ki ga je razočarala. Jaloux misli, da pripadajo temu tipu do neke mere vsi idealisti in umetniki ter očita vedi, da ne more označiti jasne meje med človekom, ki je bolezensko shizoiden in posameznikom, ki je le namišljeno shizoiden.

Jaloux kaže na primerih iz literature, da so imele cele struje shizoiden značaj. Značilno je, da do francoske velike revolucije ne opažamo takih pojavov; prvi pomembni val »shizoidne umetnosti« predstavlja nemška romantika (Kleist, Hoelderlin i. t. d.). Drugi veliki val je francoski simbolizem, vendar je pravo oddobje shizoidne umetnosti nastopilo šele po vojni. Najtipičnejši za njo so sedanji nadrealisti (surréalisme). Shizoidne prvine so v spisih Giradouxja Cocteaua, Carca, Thériva i. dr. Shizoizem, pravi Jaloux, je postal po vojni prava epidemija: nravni razkroj, gospodarska negotovost, inflacija, nezaposlenost, ponižanje duha in razpad osebnosti — vse to je povzročilo v nekaj letih nerazpoloženje nasproti življenjski stvarnosti. V času, ko se podira toliko reči, ki so se zdele Evropcu trdne, ni čuda, če skušajo občutljivejši ljudje uteči življenski stvarnosti. Jaloux pravilno sklepa, da so se valovi literarnega shizoizma pojavljali po velikih socialnih potresih: postanek romantike, franc. simbolizma in surrealizma to potrjuje.

Kdor je čital Jaloux**ov članek, ki bi ga** priobčil v izvlečku tudi M. Rutte v praških »Nár. Listih«, se mu ni čudil, če le količkaj pozna novejšo psihiatrično literaturo. Spominjamo se, kakšno razodetje nam je bil nekoč v Reclamski spis Cezara Lombroza »Genie und Irrsin«. Kdor je pozneje bral istega pisca vneti zagovor spiritizma, je pač spoznal, da celo ljudje, ki so najvidnejše predstavitelje človeške kulture uvrščali med psihopate, niso zavarovani pred — starostnim shizoizmom.

Že lajik sme zavrniti Jalouxov očitek, da psihiatrija še ni označila jasne meje med normalnim in nenormalnim človekom! Ta na videz preprosti problem je po priznanju vseh, ki so o njem pisali, neznansko zapleten. Kdo ve, ali bo tu kdaj mogoče potegniti jasno, za vse primere enako veljavno mejo!

Prof. dr. Jan Kořinek je minule dni izpregovoril k temu vprašanju v praških »Nar. Listih«. Povod mu je dala polemika, ki se je razvila v listih zaradi članka docenta dr. O. Janote, ki je v češkem medicinskem časopisu razpravljal o umetnostni ponazoritvi alkoholičnih prividov. Trdil je, da so nekatere slike prav za prav prividi, kakor jih povzroča težka pijanost. Vprašanje ni novo; sega v samo dušeslovje umetnostnega stvarjanja. Prof. dr. Kořinek ne vidi v takih ugotovitvah poniževanje umetnostne tvornosti, temveč samo skupno torišče znanosti in umetnosti. »Ti dve velesili«, piše, »gotovo nimata nasprotujočih si interesov in tudi ne povoda, da bi se preganjali. Ali naj bo psihologija umetnika in njegove tvorbe tabu? Narkotika, alkaloidi, toksini in podobne reči vplivajo na vse duše, ne izvzemši umetnikove«.

»Sicer pa« vprašuje češki znanstvenik dalje, »kaj je normalno in kaj nenormalno? Nadnormalno moder človek je tudi nenormalen, in vendar to ni sramotitev. Normalni ljudje nikdar ne zapuščajo za seboj nadnormalnih vrednot . . . Normalen glasbenik bi zložil šlager ali sprejel dobro kapelniško mesto, ne bi pa zalagal simfonij, ki jih bo razumela šele prihodnja generacija, ko bo njegovo truplo že razpadlo v molekule. Normalen zdravnik bi se navzel sodobnega znanja in ga skušal uspešno izkoristiti, ne bi pa se bavil z odkritji in iznajdbami . . .« I. t. d. Primerov je dovolj. Znano je, da so celo progresivni paralitiki zapustili nesmrtna znanstvena in umetnostna dela. »Naivneži in sklerotični starokopitneži«, piše prof. dr. Korinek dalje, »pomilovalno majejo s častitimi sivolasimi glavami nad novimi smermi v umetnosti. »Izrodki bolestnih možgan« baje. — In tako je zadeva rešena. Ne zavedajo se, da njihova doba pomeni zanikanje razvoja. Vse se sme razvijati, samo umetnost naj bi bila izjema v osnovnem razvoju vsega organičnega . . .« Kajpak, češki učenjak pravilno poudarja: če dopuščamo nadnormalne pojave, ne smemo trpeti podnormalnih. Kako pa jih spoznamo? »Ti se po navadi skušajo z velikimi besedami in nasičenimi barvami napihniti v nadnormalne«. Ta označba je preohlapna, da bi nam rabila kot zanesljivo merilo. Velja pa piščevo mnenje, da je na takih spornih področjih mogoče, da, še več: koristno sodelovanje umetnostnih raziskovalcev in psihiatrov.

Umetnost in psihiatrija, dušeslovje umetnostnega stvarjanja in patologija umetnosti... koliko že naših načetih vprašanj, koliko hvaležnega gradiva za bodoča raziskovanja! Vsekako je znak duševne praznote in plitvosti, če kdo zahteva, da naj kulturne in posebej še umetnostne vrednote ustvarjajo samo »normalni ljudje«. Kdo in kaj so normalni ljudje? Najvišje vrednote ustvarjajo geniji, a genijalnost pomeni originalnost, in le-ta je živo nasprotje normalnosti in povprečnosti. Sosedstvo genija in blazneža ostane večni paradoks človeške kulture, psihopati, njeni koristnejši spremljevalci od »normalnih«. Že dolgo je završeno mnenje, da je dedna obremenjenost istovetna z duševno manjvrednostjo. In ali ni shizoizem v sodobnem slovstvu tako naravna reakcija občutljivih duš na surove pojave v javnem življenju, kakor je selitev neprilagodljivih ptic posledica toplotnih sprememb in zmanjšanja življenjskih možnosti?

Vse je v medsebojnih odnosih, in vsak po svoje reagira na udarce. Ali niso tisti, ki se pogrezajo v svoj notranji svet in pretvarjajo razočaranje s stvarnim življenjem v ši človeštvu od »normalnih« ljudi, ki zapuvrednote nadpovprečnega značaja, koristnejšcajo življenje prav tako prazni in neznani kakor so vanj stopili?

B. Borko.

Dr. M. Milojević o Davorinu Jenku

Znani beograjski komponist dr. Miloje Milojević, profesor univerze v Beogradu, kritik Politike, vodja »Collegium Musicum«-a, dirigent, glasbeni pedagog in izredno plodovit in vesten muzikolog je prispel od kratkega odmora na Jezerskem v Ljubljano »na rad«. O svojem delu tukaj mi je dal tole izjavo:

Skoraj 14 dni svojih počitnic sem posvetil študiju slovenske glasbene zgodovine. Zanima me zlasti problem delovanja Davorina Jenka (ob 100 letnici njegovega rojstva). Najbolj pa metamorfoza njegovega glasbenega sloga, ki je nastala pri njem, ko se je preselil na srbska tla: prehod iz čisto slovenskega elementa v neko romantično smer, ki so jo tedaj gojili na srbskih tleh.

Čisto slovenska nota je očitna v Jenkovih opusih iz dunajske dobe do leta 1863. Lahko bi jo natančneje imenoval gorenjsko noto. Zelo tipična dela iz te epohe so zbori Naprej zastava Slave, Lipa, Rojakom in Sabljica. Zlasti mi imponira iz te dobe Jenkov samospev »Kam?«. V njem sem našel globoko notranjo dinamiko, ki je značilna pri Schubertovih pesmih tega žanra (n. pr. Mädchens Klage).

Delam paralele med načinom komponiranja Jenkovih neposrednih predhodnikov (Ipavci, Mašek, Nedved) in njim. Opažam splošno nagibanje k liriki, k homofoniji in k čisti diatoniki z zelo primitivnimi modulacijami; pri vseh je zelo priljubljen efekt kromatičnega tercnega sorodstva. Od tukaj dalje pripravljam sedaj materijal za primerjavo slovenskega in srbskega elementa v Jenkovi glasbi. Opazil sem, da je bil Jenko pri Slovencih nekako zapostavljen, ko se je naselil definitivno na srbskih tleh. To je razvidno najbolj iz zborovskih izdanj (zbirk), kjer je Jenko zastopan le z malim številom kompozicij. In vendar je še Stritar l. 1870 v Zvonu trdil, da je Jenko brez dvoma najgenialnejši slovenski komponist svoje dobe.

Zelo me zanima postopek slovenskih rodoljubov, književnikov in umetnikov v dobi nacionalnega preporoda Slovencev, zlasti v čitalniški dobi (od 1861 dalje). Tu se vidi pripadnost komponistov smeri slovenske psihologije v okvirju srednjeevropsko niveliranega glasbenega stila. Najbolj zanimiva točka v novejšem razvoju slovenske glasbe je baš ta psihologija, to je težnja komponistov, da se po možnosti otresejo silnega vpliva srednjeevropskega sloga, ki ga lahko imenujemo »srednjeevropski popularni slog«. Ta slog ima v vsaki slovanski naciji svoje niance: ne velikih, a bistvene.

Licejska knjižnica mi nudi mnogo bogatega materiala. Nameravam se to zimo ponovno vrniti v Ljubljano, da material še bolj izkoristim, zlasti za dobo pred Jenkom. (Sedaj se zanimam v glavnem za Jenkovo dobo). Tudi v biblioteki Glasbene Matice sem našel polno materiala, ki mi je prav posebno rabil v mojih primerjalnih glasbenostih. Ratičnih študijah med komponisti Jenkove dobe.

Slavko Osterc

Skandinavska slovstva in umetnostna svoboda. V skandinavskih deželah so se v zadnjem času razširila zlasti med inteligenčno mladino versko - moralna gibanja, ki zahtevajo preosnovo vsega javnega . življenja in ponekod očitno reakcionarno napadajo tudi literaturo. Na Danskem stoji na čelu takega gibanja pastor Gunnar Engberg, ki javno zahteva, da se morajo odstraniti z razstav vse nuditete, za literaturo pa naj se uvede stroga moralna cenzura. Na indeks javnih knjižnic je prišla že cela vrsta mladih pisateljev, med njimi Eyvind Johnson, V. Morberg, Harry Martinson in A. Landquist. Romanopisec in dramatik Ronald Fangen je nedavno izdal bojeviti spis »Krščanska svetovna revolucija«, v katerem zagovarja misel, da je edina rešitev iz sedanje nravne in materialne krize človeštva vrnitev v — krščanstvo prve dobe po Kristu. Z njim polemizira pisatelj in kritik Sven Stolpe, ki je postal iz ciničnega materialista goreč katolik, ki pa vzlic temu zagovarja umetnostno svobodo in ostro kritizira odnos cerkve do umetnosti. Vsekako so ti pojavi značilen pojav sedanje dobe.

Sokolstvo

Lepo sokolsko slavje v Dolu

V nedeljo je bilo v Dolu pri Ljubljani praznično. Sokolska četa je imela prvi nastop za petletnico obstoja.

Prireditev je dobro uspela. Ob 15. se je z Dola do Biričevega razvil lep sprevod z godbo Sokola I., kateri so sledili sokolski oddelki članstva, naraščaja in dece iz Dola in bratskih sokolskih zastopstev, posebno od matičnega društva iz Most, pa tudi iz Ljubljane. Zaloga in štepanje vasi. Na lepo okrašenem telovadnem prostoru se je zbralo veliko število občinstva, okoli 500, ki so živahno pozdravljali povorko in z zanimanjem pričakovali nastopa. Spored je obsegal 12 točk. Pomešani med ostale vrste gostov so nastopili pripadniki sokolske čete Dol. Z zanimanjem je občinstvo spremljalo posamezne točke in ni štedilo z odobravanjem. Posebno je ugajala izvedba vaj ženske dece, ki je s svojo ljubkostjo in dovršenimi gibi žela posebno odobravanje. Dobro je potekla izvedba vaj moške dece in ženskega naraščaja, tudi orodna telovadba članov in orodna telovadba naraščaja in dece, kakor že opetovano na sokolskih nastopih pa so bili deležni izrazov simpatij starejši bratje, večinoma 50-letniki iz Most, ki so zanosno izvajali vaje, da se gledalec ni mogel ubraniti vtisa, da se v njihovih gibih izraža vsa sedemdesetletna tradicija sokolskega telovadnega in nacionalnega dela pri nas. Proste vaje članov, tako zvane češke vaje so bile izvajane harmonično. Nekoliko smole so imele članice, ker niso zaradi improviziran kompozicije mogle izvajati tako uspešno, kakor so bile pripravljene.

Na sokolskih nastopih vsakdo rad spregleda kako pomanjkljivost, ker je treba gledati na celotni trud neštetih telovadnih ur in prostovoljne discipline, vendar je nastop izraz koncentrirane fizične in moralne sile, zato lahko kaka stvar k celoti vpliva neharmonično, če ni v skladu z viškom ki ga mora imeti vsak nastopajoči v ponos in brezhibnem zadržanju. Voditelji naj posvetijo pažnjo, da noben telovadec ne bo kvarił celotne lepe slike. Tako je kot celota dobro uspela konjenica Sokola III., s prostimi vajami, s sabljami in je dosegla kot skupina lep vtis. Z vrsto Sokola I. na bradlji in nato sledečim kolom, je bil nastop zaključen. Matično sokolsko društvo Moste je z vsemi svojimi vaditelji lahko ponosno nad višino prireditve in števila nastopajočih Dol pa naj pomnoži svoje vrste, da bo rezultat dela moščanskega načelnika in načelnice tudi v internem delu v dolski telovadnici številčno uspešnejši.

Sokolstvo je za eno postojanko jačje. Propagandni nastop bo razumljivo povzročil novi dotok telovadečih v Dolu in novih pripadnikov sokolskih organizicij, ki nam je v marsikaterem kraju edini pravi vir k zdravju in nacionalni vzgoji širokih ljudskih plasti.

Po sokolskem svetu

NA OLIMPIJADO V BERLIN POJDE 1000 SOKOLOV. Veliko zanimanja vlada za berlinsko olimpijado med češko, slovaškim Sokolstvom. Ne samo, da se bosta udeležili tekme moška in ženska tekmovalna vrsta, resno se uvažuje tudi o večjem sokolskem nastopu v berlinskem olimpijskem stadionu. V ta namen je bil v Pragi tajnik olimpijskega odbora dr. Diem iz Berlina, nato pa se je podal v Berlin načelnik ČOS br. dr. Klinger. Nemci so pripravljeni sprejeti in nastanit 1000 oseb deloma v vojaškem taboru v Deberičah, deloma v taboru Štrajdmanovem nasproti olimpijski vasi. Sokolski telovadni nastop naj bi bil 7. avgusta ob 18. uri na glavnem stadionu. Slehernega udeleženca bi stal izlet v Berlin pri skupni nastanitvi in prehrani samo 2.5 marke dnevno. Tekmovalci sami pa bodo morali stanovati v olimpijski vasi. Poleg tega poziva prireditelji odbor mladino vseh narodov na olimpijado, kjer bi imelo 30 dečkov od vsakega naroda od 30. julija do 17. avgusta zastonj stan in hrano v posebnem taboru in kjer bi se medsebojno spoznali in živeli. Berlinsko sokolsko društvo pa bo pripravilo za vse češkoslovaške udeležence nekaj izletov v okolico Berlina.

Priprave poljskega Sokolstva za VIII. vsepoljski zlet v Varšavi, leta 1936, so že v polnem teku. Načelništvo je že pripravilo lani ves telovadni material in po društvih se je pričelo že živahno delovanje, da bo nastop čim lepši. Zvezno načelništvo računa, da bo na tem zletu, ki bo veljal kot proslava 15-letnice zedinjenja vsega poljskega Sokolstva v enotno zvezo, nastopilo pri skupnih prostih vajah okrog 8000 članov in 4000 članic. Zletni dnevi bodo od 26 do 30 junija prihodnjega leta ter je ves razpored napravljen tako, da sta določena 26. in 27. junij za zvezne tekme v vseh panogah za člane in članice ter naraščaj, 28. in 29. junij za javne nastope vsega poljskega Sokolstva, slavnostni sprevod po prestolnici pa bo dopoldne 30 junija. Istočasno z zletom bo pokazalo poljsko Sokolstvo na svoji razstavi marsikaj zanimivega iz svojega delovanja v zadnjih desetletjih.

Zanimanje za telesno vzgojo je v Rusiji vedno večje. Ne samo, da država vsestransko podpira svoje lastne telesno vzgojne ustanove, ki jih je mnogo tisoč vsepovsod, temveč skrbi tudi sicer z izdatno propagando za napredek . Zlasti se je v zadnjih letih razvilo smučarstvo po vsej državi. Saj je samo v moskovski pokrajini 25.000 organiziranih smučarjev, ki imajo 65 smučarskih stanic, kjer se dobe za dnevno plačilo 80 kopjejek smuči za ves dan na razpolago. Poleg smučarstva se zelo goji veslanje, pa tudi razne druge igre so zelo priljubljene. Posebno mnogo je prijateljev tenisa in nogometa. Redno telesno vzgojo pa uživajo vsi šolo obvezni otroci in odrasla mladina v državnih vzgojevališčih. V Moskvi je bil zgrajen gradiozen stadion s 110.000 sedeži.

Položaj industrije v Istri

V poslednjih dveh poročilih o gospodarskem položaju v Istri smo navedli podatke o premogovnikih in kamnolomih ter obrti in trgovini. Razen kmetijstva, ki ga bomo skušali obravnavati nekoliko podrobneje ob eni izmed prihodnjih prilik, nam preostanejo za danes še nekatere panoge industrije, ki je v deželi sicer skromno razvita, a je v zadnjem času, kakor kažejo statistični podatki, vendar le pričela nekoliko napredovati.

V pulski ladjedelnici že nekaj let samo še popravljajo in razdevajo stare ladje. Zlasti poslednje se je razvilo v dokaj plodonosen posel, ki mu baš letos preti nevarnost, da spet zastane, ker si podjetje z veliko težavo oskrbuje tuje devize, potrebne za nakup starih brodov v inozemstvu. S še večjimi težavami se bori tovarna ključavnic, ki jo nemška konkurenca vedno bolj izpodriva z domačega trga.

Več sreče imajo tovarne cementa, ki so producirale lani 158.364 ton gradbenega materijala. V opekarnah pa je letos, kakor kaže, nastopil preobrat. V poslednjih letih je propadlo več tovarn, tako da je lani ostala le še opekarna v Borutu. Leta 1933. so v njej izdelali 1,700.000, lani 2 milijona, letos sorazmerno še nekoliko več komadov opeke. Hudo konkurenco ji delajo tržaške in furlanske opekarne.

Med industrijskimi panogami, ki se jim počasi obrača na bolje, je omeniti industrijo predelovanja konoplje, ki postaja zadnje čase po vsej državi zaradi avtarkičnih gospodarskih načel vedno bolj pomembna. V edini istrski tovarni izdelujejo iz konoplje dnevno po 350 kg konopljenega blaga. Zaradi uvoznih omejitev je tudi v tej tovarni delo nekoliko zastalo, vendar kaže, da bo v kratkem premagala te prehodne težave. Z velikimi težavami pa se bori zaradi ponovno zmanjšanega uvoza sirovine skromna kemična industija.

Sorazmerno je še najbolj napredovala električna industrija. S produkcijo in napeljavo električnega toka se v Istri bavi predvsem SEI (Società elettrica Istriana), ki je lani prevzela tudi električne naprave v Izoli in Piranu, tako da je število konzumentov njenega toka narastlo koncem preteklega leta na 11.477. Električnega toka so porabili lani po vsej deželi za 20.000.582 kw ur. Napeljali so tok v kraje okrog Buj, Izole, Rovinja in Umaga.

Drobne novice

V Trstu bodo v nedeljo priredili velike svečanosti ob priliki odkritja spomenika padlim vojakom. Spomenik so postavili na griču sv. Justa. Kakor poročajo tržaški listi, bo spomenik odkril sam kralj Viktor Emanuel III. Za sprejem kralja se vršijo že sedaj zelo intenzivne priprave.

V tržaški bolnici je preteklo nedeljo po kratki bolezni preminula gdč. Pepca Kraševerjeva. Bila je edina hči uglednega postojnskega veleposestnika in trgovca Franca Kraševerja. Umrla je v starosti 26 let. Poleg užaloščenega očeta in matere Josipine zapušča še edinega brata Franceta. Njim naše iskreno sožalje!

Elektrifikacija železnic. Kakor smo že poročali, nameravajo še letos elektrificirati nekatere železniške proge v tržaški in goriški pokrajini. Po napovedih tržaških listov bodo do jeseni elektrificirane proge Videm—Gorica—Tržič—Trst, Tržič—Červinjan, Trst—Postojna in Št. Peter na Krasu—Reka. V nekaterih železniških predorih bodo morali znižati nivo železniških tirov. V Vidmu, Trstu, Tržiču, Postojni, Sežani in Ležečah bodo podaljšali nekatere stranske tire. V celoti bo elektrificiranih okrog 300 km železniške proge.

Tržaška pehotna divizija, ki je bila v zadnjih tednih na vojaških vajah, se vrne danes v svoje garnizije. Skupno s pehotnimi polki se vrneta tudi konjeniški in 10. artilerijski polk.

Nezaposlenost v Istri. Nezaposlenost je v zadnjem času tudi v Istri nekoliko nazadovala, že lani je padlo število popolnoma nezaposlenih od 6330 na 5313. Do srede t. l. je padlo na 3233. Največja je bila nezaposlenost v stavbni industriji, v kateri so našteli 1222 popolnoma nezaposlenih delavcev. Pri 35 javnih delih, ki so bila v prvi polovici t. l. v gradnji, je bilo zaposlenih povprečno 2035 ljudi, ki so dobili v tem času izplačanih povprečno po 138 dnevnih mezd.

Promet v pulski luki. Po podatkih pristaniških oblasti je znašal blagovni promet v pulski luki v prvih 6 mesecih t. l. 159.435 ton, lani pa 131.254 ton blaga.

V Puli nameravajo prihodnje leto zgraditi posebno postajo za potnike, ki potujejo z letali in novo učiteljišče. Za učiteljišče je že določeno zemljišče, ki obsega okrog 2500 m². Za postajališče je predvidenih 200.000 lir stroškov, za učiteljišče pa 2 milijona.

V Selu pri Gojačah na Vipavskem se je pripetila preteklo soboto huda nesreče 56-letnemu posestniku Ivanu Mahorčiču. Imel je opravka na seniku, s katerega je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno roko in dobil hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v tržaško bolnico, kjer so ga sprejeli z rezervirano prognozo.

25 let vzgojnega in gospodarskega dela šentjurske kmetijske šole

Št. Jurij, 27. avgusta

Banovinska kmetijska šola v Št. Jurju pri Celju obhaja letos 25-letnico ustanovitve. Posebne slavnostne proslave kakor je bila ob 20-letnici, letos ob težkih gospodarskih razmerah ne bo, zato pa bo na tamošnjem zavodu 31. avgusta in 1. septembra veliko zborovanje Zveze absolventov vseh kmetijskih šol dravske banovine. Šola je izdala obsežnejše jubilejne izvestje. V soboto ob 16. bo kongres absolventov z razpravo o organizaciji kmetskih zbornic in o drugih aktuelnih gospodarskih vprašanjih v nedeljo ob 11. pa bo občni zbor Zveze, ki se bo najbrž vršil na dvorišču, ker ima zavod sam že nad 600 absolventov in je bilo že ob 20-letnici zbranih nad 350 ljudi. Ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo, zavod bo pa oskrbel onim, ki se pravočasno prijavijo pri Zvezi, ki celotno prireditev organizira, cenejšo prehrano. Drugi naj si pa prineso kaj s seboj.

V soboto ob 9. se zaključi tudi šolsko leto kmetijske šole ter se vabijo prijatelji zavoda. Obenem se konča 14 dnevni kmetijski tečaj za učiteljice-voditeljice gospodinjsko-nadaljevalnih šol.

Šolsko izvestje izkazuje, da je v 25 letih v 22 letnikih absolviralo na zavodu 582 gojencev. Od teh je do sedaj že 132 samostojnih gospodarjev, 305 mlajših je še na domu staršev, 64 v raznih kmetijskih službah, 47 v drugih službah in deloma v Ameriki, 33 pa jih je med vojno padlo in umrlo. Največ absolventov je iz ptujskega, celjskega in obeh mariborskih srezov ter iz prevaljskega in slovenjegraškega sreza. Razveseljivo je, da prihajajo zadnja leta na naše zavode tudi gojenci in gojenke iz sosednje Koroške ki se vračajo spet domov, žal pa, da ni nikake slične akcije na našem Primorju. Kmetijsko gospodinjsko šolo, ustanovljeno na zavodu l. 1931 je v prvih štirih letnikih dovršilo 85 gojenk. Vsako leto se je vršilo na zavodu zlasti pa v poslednjih letih večje število raznih strokovnih tečajev. Po vojni so se pa zelo pomnožili poseti zavoda po raznih šolah, organizacijah in korporacijah, tako da si je letno ogledalo zavod krog 1000 zanimancev.

Šolsko posestvo, ki je ob ustanovitvi obsegalo le zemljišče ob zavodu 42 ha, se je z manjšimi dokupi povečalo na 51.50 ha, z dakupom planinskega posestva za pašnik mlade živine na Boču pa celo na 144 ha. To povečanje je bilo potrebno, da je bilo mogoče popolnoma izrabiti dovolj obsežne hleva, da se je izpopolnilo sadjarstvo in se je z dokupom vinograda vpeljal poleg teoretičnega tudi praktični pouk v vinogradništvu. Tako tvori sedaj celotno posestvo z odgovarjajočimi napravami in vsemi panogami kmetijstva harmonično gospodarsko enoto, da je mogoče prakso primerno prilagoditi teoriji.

Število in teža živine se sicer izza prvih let po dokupu ni toliko izpremenila ob povprečnem stanju 35-40 glav, zelo se je pa povišal letni prirast s plemensko odrejo mlade živine, od početnih 20 do 25 q na sedanjih 45 do 50 q, ter je letni prirast povprečno 30% početne teže, najvišji pa 41%. Bolj se je dvignilo stanje v svinjereji, pri kateri je letni prirast v zadnjem času celo 100% ter je najvišji bil 146.5% početne teže. Prevprečna mlečnost zadnjih 5 let je znašala 1965 l, najvišja pa 3434 l. Mlečnost pri tej domači sivopšenični pasmi sicer ni tako visoka, zato je pa mleko zelo mastno, živina zelo zdrava in rastna ter krepke konstrukcije in to pri običajni krmi brez dodatka močnih krmil. V celi dobi 25 let pri tolikem številu živine ni bilo nikake večje bolezni ali izgube v hlevu. V zadnjih 15 letih je oddal n. pr. zavod za pleme 52 bikca, 42 kravi oziroma telici, 222 mrjasca, 254 svinjke in svinje, 120 lovac, 72 petelina, 60 kokoši in krog 7000 valilnih jajc. Z letom 1934 se je uredila na zavodu tudi banovinska plemenilna postaja za srez Šmarje in Celje z 2 noričanoma ter je znašal letošnji prigon 135 k bil. Manj ugodna je pa lega zavoda za sadjarstvo zaradi precej stalne dolinske magle. L. 1929. je pozeblo nad 350 dreves. V l. 1931 se e sicer pridelalo 235 q sadja, a od tedaj do letos, ko je spet nekoliko bolje, ni bilo skoro nikakega pridelka.

Novo šolsko leto 1936-37 se začne po 14-dnevnem odmoru 15. septembra ter je bilo sprejetih v kmetijsko šolo 30 gojencev, v gospodinjsko pa 25 gojenk.

Ravnatelj inž. *Petkovšek.*

Radio

Izvleček iz programov

Četrtek 29. avgusta.

Ljubljana 12: Nekaj eksotičnih cvetk-plošče. — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Revija veselih pesmic na ploščah. — 14: Vreme, spored, borza. — 18: Radio orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Kolarič). — 19: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: O Beogradu (Dušan Nikolajević - iz Beograda). — 20: Prenos iz Zagreba. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.10: Jugoslovanski biseri - Radio orkester.

Beograd 16.20: Lahka glasba. — 20: Mozartove skladbe. — 21: Ruske romance. — 21.30: Orkester. — 23: Lahka godba. — **Zagreb** 12.10: Godalni trio. — 17.15: Godalni kvartet. — 20: Koncertni večer. — **Praga** 19.25: Orkestralen koncert. — 20.15: Jazz. — 21.15: Prenos z Dunaja. — 22.35: Lahka godba. **Varšava** 20: Orkester in solisti. — 21: Violinski koncert. — 21.30: Operetna in plesna glasba. — **Dunaj** 12: Orkester. — 16.10: Plošče. — 17.30: Klavirske skladbe. — 20.10: Dunajska glasba. — 21.15: Orkestralen koncert Dunaj - Praga. — 22.25: Sonate za violino in klavir. — 23.05: Lahka glasba — **Berlin** 20.10: V plesnem taktu po Berlinu. — 22.30: Orkester. — **München** 20.10: Zvočne slike o žetvi. — 21: Koncert berlinskih filharmonikov. — 22.20: Moderna glasba. — **Stuttgart** 20.10: Plesni večer. — 22.30: Iz Berlina. — 23: Sodobna muzika. — 24: Orkestralen koncert. — **Rim** 17.05: Vokalen in instrumentalen koncert.— 20.40: Operni večer.

Vremensko poročilo

27. avgusta

Ljubljana 7, 755.3, 17.8, 90, O, 10, dež, 6.5; Ljubljana 14, 754.8, 22.4, 58, W3, 10, —, —; Maribor 7, 753.8, 18, 80, S2, 4, dež, 1.0; Zagreb 7, 755.4, 19.0, 90, W1, 4, dež, 5.0; Beograd 7, 755.6, 23.0, 70, SE2, 3, —, —; Sarajevo 7, 758.5, 15.0, 90, O, 3, —, —; Skoplje 7, 763.3, 21.0, 80, O, 0, —, —; Kumbor 7, 757.5, 23.0, 80, SE5, 3, —, —; Split 7, 756.2, 25.0, 80, NW2, 6, —, —; Rab 7, 756.9, 19.0, 80, SW2, 5, dež, 2.0; Rog. Slatina 7, —, 16.0, 98, W2, 3, dež, 5.0.

Temperatura: Ljubljana 24.0, 16.8; Maribor 26.0, 16.0; Zagreb 30.0, 18.0; Beograd 35.0, 20.0; Sarajevo 32.0, 12.0; Skoplje 34.0, 16.0; Kumbor —, 21.0; Split 31.0, 23.0; Rab —, 18.0; Rog. Slatina 27.0, 15.0.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

„Soir de Paris" SENZACIONALNA KOLONJSKA VODA „BOURJOIS" PARIS

Službo dobi

Skladiščnik

verziran, s kavcijo, dobi trajno mesto pri večji tovarni. Ponudbe s spričevali na ogl. odd. Jutra pod »Skladiščnik 2362«. 19120-1

Gospodično

s perfektnim znanjem nemščine, sprejmem k dvema otrokoma. Ponudbe po možnosti z referencami na ogl. odd. Jutra pod »Gospodična«. 19145-1

Lahko službo

nudim upokojencu. Hrana in stanovanje poleg plače. Samci prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi invalid«. 19082-1

Sobarico

perfektno, samo z dobrimi spričevali, in pošteno dekle za vse, iščem v isto hišo za takoj. Naslov: Bosnič, Slav. Brod, Badaličeva ul. 18. 19134-1

Kovinostrugarski mojster

pripravna, samostojna moč, energičen, sposoben v izdelavi orodja, se išče za tovarno armatur. Ponudbe s prepisi spričeval ter zahtevo plače na ogl. odd. Jutra pod šifro »Prvovrstna moč«. 18766-1

Vzgojiteljico

zmožno perfektno slovenščine in nemščine ter glasovirja, iščem k 8-letnemu fantku. Z znanjem francoščine imajo prednost. 18692-1

Prodajalko

mešane stroke, za samostojno vodstvo podružnice, sprejmem. Zaželjeno nekaj kavcije, lahko tudi v hranilni knjižici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nastop takoj 202«. 19137-1

Stalno službo

dobi, kdor vloži v dobro idoče podjetje Din 15 do 30.000, za povečanje obrata. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna služba in obresti 30.000«. 19173-1

Poslovodjo

Iščem takoj za mehanično delavnico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19164-1

Pisarniško moč

prvovrstno, gospodično, zmožno hrvatskega, nemškega in deloma francoskega jezika, sprejmem takoj. Ponudbe s sliko poslati na ogl. odd. Jutra pod »Energična«. 19129-1

Praktikantinja

za drogerijo, lepe zunanjosti, s štirimi razredi gimnazije ter trgov. šolo, dobi takoj mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Drogistinja«. 19152-1

Dobro moč

za izdelavo kreme za čevlje potrebujem takoj. Ponudbe poslati takoj na ogl. odd. Jutra pod »Krema«. 19153-1

Frizerko

dobro ondulerko, sprejmem v stalno službo. Naslov na Drnovšek Bogomil, Litija 20. 19156-1

Postrežnico

mlajšo za dve uri na dan k eni osebi iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postrežnica«. 19140-1

Jelonoša

in 2 jelonošinji z letnimi spričevali, vešči nemškega jezika, dobe mesto. Hotel »Orel«, Maribor. 19105-1

Dobro kuharico

sprejmem za domačo hrano in pečenje morskih rib. Nastop takoj. Restavracija Hotel-Lloyd. 19094-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifre pa 3 Din. (2)

Brivski pomočnik

dober delavec, pediker in bubištucer, išče nameščenje po možnosti v Ljubljani. Ferdinand Lorbek, salon »Hicijena«, Rab. 19133-2

Brivski pomočnik

prvovrsten, star 26 let, išče dela. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19141-2

Blagajničarka

išče službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19163-2

Brivski pomočnik

dober bubištucer, z enoletno prakso, vojaščine prost, išče službo za takoj ali po dogovoru. Grga Rukavina, Kutina, Moslavina. 19131-2

2 brivska pomočnika

mlajša, dobra delavca, izvežbana nekoliko v damski stroki, želita premeniti mesto s 3. septembrom, najrajši v bližino Sevnice ali Krškega. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19119-2

Mesto hišnika

sluge ali temu podobno, iščem. Ponudbe pod »Vesten in pošten« na ogl. odd. Jutra. 19151-2

Vajenci (ke)

Brivskega vajenca

sprejme takoj Josip Holy, frizer za dame in gospode, Brežice. 19134-44

Učenca

poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo, sprejmem v trgovino mešanega blaga na deželi. Ponudbe je poslati pod šifro »Ugledna trgovina« na ogl. odd. Jutra. 19121-44

Učenca

krepkega, zdravega, ki ima veselje do trgovine mešl. blaga, sprejme takoj Ferdo Pustek, Šmarje pri Jelšah. 19122-44

Pouk

Nemščino

od osnovnih začetkov do popolnega obvladanja, poučuje profesor D. Svoboda, Tavčarjeva 1. 19127-4

Šolajte se doma!

Moderne jezike, trgovske predmete, strojepis, stenografijo itd. Vas nauči temeljito in hitro doma potom dopisovanja **Dopisna trgovska šola v Ljubljani,** Kongresni trg 2/II. Pišite po pojasnila! 222-4

Prodam

Za šolarje

dobra in cenena oblačila si nabavite najbolje pri Preskerju, Sv. Petra c. 14 31-6

Za vsako ceno

prodam razno ključavničarsko orodje, železje, napol izdelane predmete, stroje. Žitnik, Zg. Šiška 82, pod hribom. 19170-6

Poceni prodam

starinsko zofo, fotelj, dvodelno omaro, sobno in pisalno mizo in nočno omarico. Trnovo, Kolezijska ulica 21/I. 19130-6

Otroške vozičke

moderne, po tovarniških cenah prodaja »Novel«, Frankopanska 21, Šiška. Ne zamudite ugodne prilike! 19150-6

Kupim

Železne odpadke

vsakovrstne prevzame in plača po predpisani najvišji tovarniški ceni — Schneider & Verovšek - trgovina z železnino - Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 16. 18928-7

Motor na sesalni plin

15 do 35 HP, dele žage venecijanke, eventuelno tudi mlina, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Skupaj ali posebej«. 19133-7

Hrastove prage

2.60×26×16 in 25×15, kupujem. Ponudbe z najnižjo ceno pošljite: Sauer, Zagreb, Mrazovičeva 8. 19128-7

Avto, moto

Motorno kolo

rabljeno, znamke F. & S. 74 ccm, prodam. Ogleda si ga lahko pri tvrdki Jax in sin, Ljubjana, Gosposvetska c. 2. 19172-10

Oblačila

Za skavtsko taborenje

se dobijo nepremočljive pelerine najceneje v konfekcijski trgovini Sax, Mestni trg 14. 18877-13

Za dečke za šolo

nudi veliko izbiro trpežnih štajerskih hlačk, sukujičev, majc; srajčke, pletene jopice, nahrbtniki, šolske torbice itd. po najnižjih cenah F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 18553-13

Kapital

Vlogo 10.000 Din

Mestne ljubljanske, prodam tudi na obroke. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodno 1935«. 18995-16

Posredujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov

Rudolf Zore Ljubljana

Gledališka 12, telefon 38-10 Za pismen odgovor priložite 3 Din v znamkah. 206-16

V najem

Usnjarna

na električni pogon se takoj ugodno proda ali pa da v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19072-17

Lokali

Lokal

manjši, s kletjo, v sredini mesta, primeren za trgovino iščemo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stara firma«. 19001-19

Posest

Enonadstropno vilo

štiristanovanjsko, z lepo urejenim velikim vrtom tik Tyrševe c. (Dunajske c.), prodam po ugodni ceni. Prevzamme delno tudi vloge dobrih denarnih zavodov. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19118-20

Posestvo

v trgu Mokronogu, hiša in novo gospodarsko poslopje, lep gozd, travniki, njive, z vsemi pritiklinami, prodam po zelo nizki ceni. Ponudbe poslati na Aleksander Majcen, Mokronog. 19066-20

Novo hišo

v Savinjski dolini s 600 m² vrta, četrt ure od postaje, prodam za Din 45.000. Naslov se izve v vseh poslovalnicah Jutra. 19166-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

s kopalnico oddam. Ogledati od 10—12. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19158-31

Petsobno stanovanje

prostorno, z vsemi pritiklinami, kopalnico, plinom, elektriko, poleg opere, oddam za november event. februar. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19174-31

Stanovanje

oddam za oktober, sončno in zračno, večje ali manjše, v bližini nove cerkve v Šiški, Podjunska 31. 19142-31

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 dijaka

srednješolca, sprejme učiteljska družina v zelo dobro oskrbo in strogo nadzorstvo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19161-22

Dijakinjo

sprejme boljša obitelj. Dobra hrana, skrbno nadzorstvo, klavir, zmerna cena, lepo sončno stanovanje, zraven trgovske akademije, bližina Mladike. Naslov pove ogl. odd. Jutra. 19159-22

Dva dijaka

sprejmem takoj z vso oskrbo v veliko zračno sobo. Fügnerjeva 12/I. 19149-22

3 dijake(inje)

sprejmem v dobro oskrbo. Soba lepa, sončna, zračna. Vrstovškova 26, Mirje. 19126-22

2 nižješolca(ki)

sprejme učiteljska rodbina poleg II. drž. gimnazije v prav dobro oskrbo. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19136-22

V Celju

sprejme dijake po nizki ceni v vso oskrbo Kos, gimnazija, Celje. 19165-22

Dva boljša dijaka

nižješolca, sprejmem v vso oskrbo. Strogo nadzorstvo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19171-22

Dijaške sobe

opremljene, na periferiji, z uporabo kopalnice, eventuelno tudi s hrano, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19083-22

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din. Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Sobico

s souporabo kopalnice, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19148-23

Sobo

separirano, oddam 2 gospodoma v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19147-23

Lepo sobo

ev. z uporabo klavirja, takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19154-23

Opremljeno sobo

center, z vso oskrbo, oddam gospodoma, tudi dijakom ali gospodičnam za mesečno Din 400. Soklič, Pod Trančo 2/III. 19169-23

Sobo

sončno, parketirano, oddam v sredini mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19168-23

Lepo sobo

s posebnim vhodom, oddam v centru. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19162-23

Kabinet

poceni oddam. Pražakova ulica 10/3 desno. Istotam se prodajo škornji št. 39. 19139-23

Sostanovalko

išče samostojna gospa v lepo, zračno in toplo sobo. Naslov: Frankopanska ulica 23/II (poleg gorenjskega kolodvora). 18697-23

Sobe išče

Prazno sobo

s posebnim vhodom, parketirano, po možnosti s souporabo kopalnice, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V bližini Tivolija«. 19143-23a

Sobo

iščem v centru mesta, strogo separirano, za 1. september. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oficir«. 19157-23a

Glasbila

Es saksofon

dobro ohranjen, naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19108-26

TO JE ODTIS GUME, KI DAJE 43% VEČ KILOMETRAŽE BREZ POLZENJA

SPECIJAL GOODYEAR

W. H. SMYTH
MILOŠA VELIKOGBROJ 3
TEL. 27-379, 25-871
BEOGRAD
GUNDULIĆEVA BROJ 15
TEL. 27-82, 86-62
ZAGREB

Lep vonj izdaja Vaš profinjeni okus!

Po vsem svetu je postal znan Three Flowers puder, puder elegantne dame, zato ker je odličnega vonja in diskretno učinkuje! Three Flowers puder pokriva lice z najfinejšo plastjo in mu daje očarujočo polt, ki vpliva privlačno na vsakega moškega. Opozarjamo Vas na poletne nijanse: »Light teen« in »Deept teen« in istočasno na svetovno znano »Three Flowers kremo«, »Three Flowers Vanishing krema« je idealna podloga za »Three Flowers« puder.

Dobiva se v vseh drogerijah in parfumerijskih trgovinah.

THREE FLOWERS
RICHARD HUDNUT
PARIS NEW YORK

Stroji

Rabljen motor

3—4 KS, za trofazni tok, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Motor«. 19160-29

Sadje

Jabolka

zdrava za mošt in lep krompir, vagonske množine, kup. M. Božič, Celje. 19106-34

Pridelki

Kislo zelje

novo, prvovrstno, po brezkonkurenčnih cenah, vsako množino dobavlja Homan, Sv. Petra c. 81. Telefon 35-39. 226-33

Informacije

Opozorilo

Nisem plačnica za nobene dolgove, katere napravljata moj sin Ferdo in žena, Josipina Grabrijan, Krakovska ul. 10, Ljubljana. 19138-31

Otvoritev delavnice

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam otvoritev popravljalnice čevljev na Miklošičevi cesti št. 36 z 2. septembrom, kjer se bodo dobili tudi lastni izdelki, prvovrstne kvalitete, po konkurenčni ceni. Za obilen obisk se priporoča Ješe Janko. 19085-31

Telefon 2951
PREMOG DRVA in KARBO-PAKETI
IV. SCHUMI
Dolenjska cesta

ANTIČNI PREDMETI

tabernakelj omaro, krasen komad, 2 komodi Bidermayer, eno visoko omaro Bidermayer, 2 postelji Bidermayer, 1 skrinjo, klečalnik, 18 krožnikov - Wedgood - itd. proda A. B. C., Ljubljana, Medvedova 8. Telefon 24-44 (poleg gor. kolodvora). 7269

100 uspehov na en oglas v »JUTRU«

Službo dobe:

2 tkalska mojstra,
1 monter za tekstil. stroje,
1 predilniški mojster,
1 tkalski nadmojster,
1 kolorist,
1 strojni tiskar,
1 ročni tiskar,
1 graver,
1 apreturni mojster,
1 šlihtarski mojster,
1 barvarski mojster,
1 pletilni mojster,
4 pletilke za Coton stroje

Reflektira se samo na strokovnjake, ki razpolagajo z večletno prakso in ki so državljani kraljevine Jugoslavije ali pa taki nozemci, ki imajo po obstoječih predpisih dovoljenje za neovirano zaposlenje v naši državi.

Reflektanti naj sporoče svoj naslov in poklic z dopisnico na inseratni oddelek lista pod „ALFA".

3 BESEDE:
ČISTOTA, ZDRAVJE, UGODJE!
Vse te ugodnosti v gospodinjstvu Vam nudi za malo denarja pralni tekoči lug
„PERICA"
Steklenica samo Din 4.—. Dobi se pri Vašem trgovcu ali v glavni zalogi:
R. HAFNER, Ljubljana VII, Celovška 61.

G. Th. Rotman:

Življenje Jakca Takca

Da, in to še ni bilo najhujše! Stric je namreč začel mahati z dežnikom in ga hitro vrtiti med prsti, zakaj na svojih mnogih izprehodih je bil postal pravi mojster v tej kratkočasni umetnosti.

✝

Franc Rekar in Ernestina Rekar poroč. Holmar naznanjata v svojem in v imenu vseh sorodnikov, da je zvečer 26. t. m. poklical Vsemogočni njuno sestro

Antonijo Rekar

iz dolgotra nega trpljenja v boljše življenje.

Pogreb bo v sredo 28. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Begunjah st. 76 na tukajšnje farno pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala 29. t. m. v tukajšnji župni cerkvi.

V Begunjah 27. avgusta 1935.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

✝

V globoki žalosti naznanjamo, da je preminula naša ljubljena sestra, nečakinja in sestrična, gospodična

ANICA RAZLAG

POŠTNI KONTROLORKA

v torek zjutraj, previdena s tolažili sv. vere.

Našo ljubljeno pokojnico spremimo v njen tihi domek pri Sv. Križu v četrtek, dne 29. t. m, ob ½4. uri popoldne iz hiše žalosti, Japljeva ul. 13.

V LJUBLJANI, dne 27. avgusta 1935.

Žalujoče rodbine:
Razlag, Miakar, Binder, dr. Lamut, Bučar in ostali sorodniki.

7266

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Aloja Novak. — Vsi v Ljubljani.